

ประวัติ ประสบการณ์และการพัฒนาทางความคิดของ สก. กุรมะโรหิต

เพื่อที่จะเข้าใจความคิดทางการเมืองของ สก. กุรมะโรหิต ผู้ศึกษามีความเห็นว่าจำเป็นต้องเข้าใจซึ่งประวัติและประสบการณ์ในชีวิตของ สก. เสี่ยงกอน ผู้ศึกษา จึงได้ทำการศึกษาชีวประวัติและประสบการณ์ของ สก. โดยรวบรวมจากข้อเขียนเกี่ยวกับประวัติและประสบการณ์ของ สก. ซึ่ง สก. เป็นผู้เขียนไว้เองตามเอกสารหนังสือต่าง ๆ และจากการให้สัมภาษณ์ของ สก. ในวาระต่าง ๆ กันด้วย นอกจากนั้น ยังได้รวบรวมจากบทความต่าง ๆ ซึ่งมีผู้เขียนเกี่ยวกับ สก. ไว้เท่าที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร ซึ่งสามารถจะกล่าวไว้โดยละเอียดดังนี้คือ

ประวัติบุคคล

สก. กุรมะโรหิต เกิดที่ตำบลท่าเรือจ้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี เมื่อวันที่ 27 เมษายน พุทธศักราช 2451 ตรงกับปีวอก เวลา 01.20 นาฬิกา¹ และถึงแก่กรรมด้วยโรคเบาหวานที่โรงพยาบาลรามารักษ์ เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2521 เวลา 04.00 นาฬิกา²

พื้นฐานทางครอบครัว

สก. กุรมะโรหิต เป็นบุตรคนที่ 2 ของอำมาตย์โท พระจรรุฎการการ (เต็ม หรือไป๋ กุรมะโรหิต) ต้นตระกูลกุรมะโรหิต กับนางเหนย กุรมะโรหิต (แนย แซ่เคี้ย) ตระกูลทางฝ่ายสคนั้นสืบเชื้อสายในตระกูลขุนนางสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์

¹ นารี กุรมะโรหิต, "ชีวประวัติ," อนุสรณ์, หน้า 1.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 39-40.

โดยเฉพาะอย่างยิ่งบิดาของสกลเองก็เป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ฝ่ายปกครอง กระทรวงมหาดไทย เคยดำรงตำแหน่งเป็นถึงผู้ว่าราชการจังหวัดมาแล้ว¹ ส่วนตระกูลทางฝ่ายมารดาถึงแม้ว่าจะสืบเชื้อสายมาจากชาวจีน แต่ก็เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารโดยการรับราชการในตำแหน่งขุนนาง² และมีความใกล้ชิดกับเจ้านายชั้นผู้ใหญ่บางพระองค์ในราชวงศ์จักรี จากสถานภาพทั้งฝ่ายบิดาและฝ่ายมารดาของสกล จึงกล่าว ส่งเสริมสกลให้อยู่ในแวดวงสังคมของชนชั้นกลางค่อนข้างดี ตลอดจนได้รับการสนับสนุนในกิจการต่าง ๆ ด้วยดี

การศึกษา

สกลเข้ารับการศึกษาครั้งแรก เมื่ออายุประมาณ 5 ปี ที่โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดราชบุรี หลังจากเรียนอยู่ได้เพียงปีเดียวก็เข้าไปเรียนต่อที่โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย เรียนจนจบชั้นมูล แล้วเข้าเรียนต่อที่โรงเรียนเทพศิรินทร์ ในชั้นประถมปีที่ 1 จนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 8 เมื่อ พ.ศ. 2468 ขณะที่เรียนอยู่ที่โรงเรียนเทพศิรินทร์สอบได้คะแนนระหว่าง 80-90 เปอร์เซ็นต์ เป็นที่ 1 มาโดยตลอด โดยเฉพาะการสอบเลื่อนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 7 สกลสามารถสอบได้คะแนนถึง 99 เปอร์เซ็นต์ จนได้ชื่อว่า เป็น "ช้างเผือก" ของโรงเรียนเทพศิรินทร์³ สกลจึงมีโอกาสเข้าสอบชิงทุนเล่าเรียนหลวง เพื่อจะไปศึกษาต่อที่ประเทศอังกฤษ ถึง 2 ครั้ง ในปี พ.ศ. 2468 และ พ.ศ. 2469 ตามลำดับ แต่สกลก็สอบไม่ได้ สกลจึงตัดสินใจเรียนวิชากฎหมายที่โรงเรียนกฎหมาย

¹ สกล กุรมะโรหิต, "ชีวิตของคุณพ่อ," ความรอกพันของมนุษย์ (พระนคร : โรงพิมพ์พิริยกิจ, 2509) พิมพ์เป็นที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพอำมาตย์โท พระจรูญภราการ, หน้า 1.

² สกล กุรมะโรหิต, ประวัติคุณแม่ (พระนคร : โรงพิมพ์อำพลพิทยา, 2512) พิมพ์เป็นอนุสรณ์งานฌาปนกิจศพ คุณแม่เทนย กุรมะโรหิต, หน้า 1.

³ สกล กุรมะโรหิต, เมื่อหิมะละลาย (พระนคร : เกษมบรรณกิจ, 2514), หน้า 208.

ซึ่งตั้งอยู่กรมประชาสัมพันธ์ในปัจจุบัน เรียนอยู่ประมาณ 1 ปีก็ลาออก¹ เนื่องจากใน ปี พ.ศ.2470 พระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลภพพิชิตยากร เสนาบดีกระทรวง ธรรมการในขณะนั้นได้สนับสนุนให้สกลไปศึกษาต่อที่ประเทศจีนเพื่อจะให้กลับมากอบกู้ม โรงเรียนจีนทั่วประเทศ ซึ่งในขณะนั้นกำลังเพิ่มมากขึ้นอันอาจเป็นผลเสียในการปกครอง ได้² สดจึงเดินทางออกจากประเทศไทยเมื่อวันที่ 17 เมษายน พ.ศ.2471 สดเดินทาง ไปที่ฮ่องกง เพื่อเข้าเรียนภาษาจีนที่เซนต์ สตีเฟนคอลเลจ (St. Stephen's College)³ สดเรียนอยู่ประมาณ 3 ปี ก็ผ่านการทดสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ (Matriculation) ในปี พ.ศ.2473 สดจึงเดินทางไปปักกิ่ง และเข้าเรียนที่คอลเลจ ออฟ ไชนีส สติคคีส (College of Chinese Studies) เพื่อเรียนภาษาปักกิ่ง⁴ สำหรับเพื่อเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยปักกิ่งต่อไป (The National University of Peking) สดเรียนที่คอลเลจ ออฟ ไชนีส สติคคีส อยู่ประมาณ 1 ปี เมื่อภาษาจีนใช้ได้ทั้งภาษาพูด และภาษาเขียน สดจึงได้ย้ายไปอาศัยอยู่กับครอบครัวคหบดีชาวจีนแซ่ตู้เพื่อการศึกษาหนังสือ โดยเฉพาะพวกกู่เหวิน หรือวรรณคดีโบราณ อันเป็นพื้นฐานของหนังสือจีนในปัจจุบัน⁵

¹ สด กุรมะโรหิต, "ครั้งหนึ่งยังจำได้," ไต้ปกาห์ 3(20 ตุลาคม 2501), หน้า 44.

² สด กุรมะโรหิต, "ครั้งหนึ่งยังจำได้," ไต้ปกาห์ 3(27 ตุลาคม 2501), หน้า 17.

³ สด กุรมะโรหิต, "ครั้งหนึ่งยังจำได้," ไต้ปกาห์ 3(18 พฤศจิกายน 2501), หน้า 33.

⁴ "เงาสะท้อน" (นามแฝง), "ลลนา นักพบกับสกล กุรมะโรหิต," ลลนา (สิงหาคม 2517), หน้า 76.

⁵ สด กุรมะโรหิต, เมื่อหิมะละลาย, หน้า 596.

สกจึงได้มีโอกาสเรียนวรรณคดีชั้นสูง ภาษาและประวัติศาสตร์จีน¹ สกอาศัยอยู่กับครอบครัวชาวจีนแซ่ตั้นได้เพียง 1 ปี ก็สอบคัดเลือกเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยปักกิ่งได้ โดยสกเข้าเรียนในสาขาวิชาประวัติศาสตร์ เรียนภาษาอังกฤษ วรรณคดีเพิ่มเติม และเรียนเศรษฐศาสตร์เป็นวิชาเลือก สกเรียนที่มหาวิทยาลัยปักกิ่ง เป็นเวลา 4 ปี ก็สำเร็จการศึกษา ได้รับปริญญาตรี เมื่อ พ.ศ. 2479 และเดินทางกลับประเทศไทยในปีเดียวกัน

บทบาทและผลงาน

พื้นฐานในการเขียนหนังสือของสก เริ่มต้นเมื่อสกมีอายุได้เพียง 12 ปี เท่านั้น โดยมีคาของสกเป็นผู้สอนให้สกแต่งบทกวี² เช่น โคลงสี่สุภาพ กลอน 6 และกลอน 8 เป็นต้น แต่ผลงานด้านวรรณกรรมเริ่มปรากฏเมื่อสกได้เข้าไปเรียนที่โรงเรียนเทพศิรินทร์ โดยสกได้รับการสนับสนุนจากหลวงสำเร็จวรรณกิจ (บุญ เศษะนันท์) ซึ่งเป็นบรรพชาจารย์ของสกในด้านการเขียนหนังสือ และในการใช้ความคิด³ ให้เขียนหนังสือลงในแถลงการณ์ศึกษาเทพศิรินทร์ ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ของโรงเรียนเทพศิรินทร์ ราย 3 เดือน สกเขียนบทกวีเป็นส่วนมาก เรื่องแรกแต่งเป็นลิลิต ชื่อว่า ลิลิตราชูปไตย ซึ่งแปลจากเรื่อง "The Man Born to Be King"⁴ นอกจากนี้ก็ยังมีเรื่อง ทนาคูทลวย แต่งเป็นกาพย์ยานี 11 อนุสาวรีย์ทหารอาสา แต่งเป็นโคลงกั้นวิวิธมาลี เกิดกับชายหัวล้าน เป็น

¹ "เงาสะท้อน" (นามแฝง), "ลลนนักพบกับสก กุรมะโรหิต," หน้า 76.

² สก กุรมะโรหิต, "คำนำ," ความรอค้นของมนุษย์ ไม่ปรากฏเลขหน้า.

³ สก กุรมะโรหิต, "เทพศิรินทร์ - โรงเรียนแห่งความหลัง," ใน อนุสรณ์ หน้า 101-102.

⁴ สก กุรมะโรหิต, "ครั้งหนึ่งยังจำได้," ไท่สัปดาห์ 3(8 กันยายน 2501) หน้า 34.

เรื่องสั้นชวนหัวและบ๊อบโยนซ์ เป็นเรื่องแปล เหล่านี้เป็นต้น ในระหว่าง พ.ศ.2465-2467 สกและเพื่อน ๆ ร่วมชั้น ได้ร่วมกันจัดทำหนังสือพิมพ์ "ครูณสาสน์" ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ที่จัดทำขึ้นในชั้นเรียน สกได้เขียนหนังสือลงในครูณสาสน์ เช่น นวนิยาย เรื่องกาบสลัก เป็นต้น

นอกจากนี้ สกยังมีหน้าที่จัดทำเกี่ยวกับหัวเรื่อง การกฐน และปกอึกค้วย¹ สกยังได้เขียนนวนิยายและเรื่องสั้น เช่น เรื่อง "น้ำใจขุนอารีย์" ลงใน วารสาร ศัพท์ไทย² และส่งบทกอกสร้อย เรื่อง "กรรมกรเอ๋ย"³ เข้าประกวดในหนังสือพิมพ์ สิงหราช จนชนะเลิศได้รับรางวัลที่ 1 เมื่อ พ.ศ.2466

ในช่วง 2 ปี สุดท้ายก่อนสกจะเดินทางไปศึกษาที่ประเทศจีน คือระหว่าง พ.ศ.2469-2470 สกได้เขียนเรื่องสั้น นวนิยาย เรื่องแปล ลงในหนังสือพิมพ์เสนาศึกษา ศัพท์ไทย ไทยเชชม⁴ และทำหนังสือพิมพ์สมานไมตรี และขงไทย จนกระทั่งสกเดินทางไปศึกษาที่ประเทศจีน ในระหว่างที่สกยังศึกษาอยู่ในประเทศจีนระหว่าง พ.ศ.2471-2479 นั้น สกเขียนเรื่องสั้นส่งมาลงในวารสารเสนาศึกษาและศัพท์ไทย เริ่มเขียนบทความทางการเมืองทั้งในนามจริงและนามแฝง "บาร์บารา" มาลงในหนังสือพิมพ์

¹ สก กุระมะโรทิก, "ครึ่งหนึ่งยังจำได้," ไต้ปลาคำ 3(1กันยายน 2501), หน้า 21.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 31.

³ บทกอกสร้อย เรื่อง "กรรมกรเอ๋ย" ซึ่งชนะการประกวดที่ 1 ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์สิงหราช วันที่ 9 มิถุนายน 2466 หน้า 254. มีดังนี้

"กรรมกรเอ๋ยกรรมกรสาสน์	ช่างฉลาดเขาวัวชาญปานโกสัย
รู้เหตุอาเพศใดในธานี	อำมาคยช่วยไยประชาชน
ใครคิดทุจริตมิชอบ	ใครลอบใครลักใครฉล
ก็ว่าพร่ำส่งช้อยุบล	อำมาคยช่วยหัวตนยาเบง เอเยา"

⁴ สก กุระมะโรทิก, "ครึ่งหนึ่งยังจำได้," ไต้ปลาคำ 3(6ตุลาคม 2501), หน้า 21.

ต่อมาสภากฎีกาเขียนไป เพราะถูกรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม บีบบังคับ ต่อมาในปี พ.ศ. 2483 สกได้เข้ามีส่วนร่วมในการจัดทำวารสารเอกชน สวนอักษร ศิลปิน รุ่งอรุณ แต่ทุกฉบับก็ต้องล้มเลิกไป เพราะในระบายนั้นอยู่ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 เกิดการรชาดแคลนกระดาษ ต้องใช้กระดาษสาแทน และขาดเงินทุน เมื่อวารสารเหล่านี้มีอันต้องยุติไป แต่สกก็ยังคงเขียนบทความลงใน นุญฉาย และสามทหาร แต่ก็น้อยมากในปี พ.ศ. 2489 สกเริ่มเขียนบทความทางการเมืองและเศรษฐกิจ ลงในหนังสือพิมพ์ ปิยมิตรรายสัปดาห์ จนกระทั่งสำนักพิมพ์ปิยมิตรปิดโรงพิมพ์ไป โดยใช้ชื่อนามแฝงว่า ขวัญบารานอกจากนี้แล้ว สกยังได้เขียนบทละครให้วิทยุสนามพยากรณ์ และอศวินาการละคร แต่ผลงานที่สำคัญในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2489-2490 ก็คือ สกได้ร่วมมือกับศิลปินในสาขาต่าง ๆ ประมาณ 200 คน / ก่อตั้งจักรวรรดาศิลปิน¹ / ซึ่งมีลักษณะเป็นสหกรณ์นักเขียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมศิลปะฐานะของศิลปิน และต่อต้านการเอารัดเอาเปรียบของนายทุนที่มีต่อศิลปิน อย่างไรก็ตามสกไม่ประสบผลสำเร็จในขั้นนี้ เนื่องจากผู้นำทุนไม่ได้ จักรวรรดาศิลปินจึงล้มเลิกไปเมื่อ พ.ศ. 2490 ในระหว่างที่สกดำเนินงานด้านจักรวรรดาศิลปินอยู่นั้น สกได้ออกไปทำไร่ที่ตำบลลงหวีโขก จังหวัดปราจีนบุรี แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะคนกลางกดราคา² สกจึงขายไร่ที่ตำบลลงหวีโขกไป หลังจากนั้นสกก็ไปซื้อไร่ที่หมู่บ้านหนองจับเค้า ตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยสกมีความตั้งใจจะพัฒนาหมู่บ้านหนองจับเค้า โดยสร้างเป็นไร่แผ่นดินไทยและก่อตั้งมูลนิธิไร่แผ่นดินไทย³ เพื่อช่วยประชาชนที่ยากจนในหมู่บ้านหนองจับเค้าให้มีสภาพของ

¹ สก กุระโรหิต, "การก่อตั้งจักรวรรดาศิลปิน," สามทหาร 5 (มกราคม 2509), หน้า 30.

² พิมพ์กา เรื่องวิทย์, "ชีวิตและงานของสก กุระโรหิต," วารสารทองสมุก 5 (4 ตุลาคม- ธันวาคม 2504), หน้า 34.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

ชีวิตที่ตื้น ความโครงการที่สดเรียกว่า โครงการบูรณะชนบท แต่โครงการดังกล่าวของสดก็ไม่ประสบผลสำเร็จแต่อย่างใด เนื่องจากมีทุนน้อยและชาkdุสนับสนุน¹ ในบ้านปลายของชีวิตของสดนั้น สดเป็นผู้บรรยายวิชาพิเศษในเรื่องสหกรณ์ให้กับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) ตั้งแต่ปี พ.ศ.2517² และเข้าร่วมกลุ่มนาวพลอันเป็นกลุ่มการเมืองที่ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2517 สดเข้าร่วมกับกลุ่มนาวพลในฐานะที่ปรึกษาทางเศรษฐกิจ และเป็นวิทยากรพิเศษรับผิดชอบด้านเศรษฐกิจ แต่เมื่อกลุ่มนาวพลไม่ยอมรับหลักการสหกรณ์ สดก็ถอนตัวออกจากกลุ่มนาวพลทันที³ นอกจากนี้แล้วสดยังได้เสนอรัฐบาลในชุดต่าง ๆ เช่น รัฐบาลนายสัญญา ธรรมศักดิ์ รัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร ให้นำเอาหลักการสหกรณ์มาเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาของชาติ โดยการเสนอจดหมายเปิดผนึกฉบับต่าง ๆ แต่ก็ไม่มีรัฐบาลใดให้ความสนใจกับข้อเสนอของสด สดจึงได้ถวายฎีกาคือองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว⁴ โดยหวังพระบารมีขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในอันที่ชักนำให้รัฐบาลยอมรับเอาหลักการสหกรณ์ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาของชาติ ต่อมาในปี พ.ศ. 2519 สดเป็นผู้หนึ่งที่ยุ่ร่วมก่อตั้งมูลนิธิพิทักษ์และส่งเสริมสหกรณ์แห่งประเทศไทย และดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารมูลนิธิฯ และในปีเดียวกันนี้เองสดลงสมัครผู้แทนราษฎร เขตคูสิต กรุงเทพมหานคร ในนามของพรรคเกษตรกร ซึ่งเลือกตั้งในวันที่ 4 เมษายน พ.ศ.2519 แต่ปรากฏว่าสดไม่ได้รับเลือกตั้ง⁵ นอกจากนี้สดยัง

¹ "สุภวรรณ" (นามแฝง), สัมภาษณ์ : เนียนของสด ฤกษ์โรหิต หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ฉบับวันที่ 1 มีนาคม 2521 หน้า 9.

² สัมภาษณ์ "ผมไม่ใช่ชาวนา ผมเป็นสหกรณ์", จักรัส 4 (สิงหาคม 2518), หน้า 28.

³ ฐงวิทย์ สุวรรณอภิชน, "สด ฤกษ์โรหิต กับลัทธิสหกรณ์ผู้จากไปอย่างเงิบเหงา," โลกหนังสือ 7 (เมษายน 2521), หน้า 88.

⁴ นารี ฤกษ์โรหิต, "ชีวประวัติ," อนุสรณ์ หน้า 37-39.

⁵ ฐงวิทย์ สุวรรณอภิชน, เรื่องเดิม, หน้า 88.

ได้เขียนบทความเกี่ยวกับการสหกรณ์ให้กับสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย และไปบรรยายตามสถาบันต่าง ๆ หลายแห่ง เช่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับสหกรณ์ทั้งสิ้น

ประสบการณ์และการพัฒนาทางความคิด

จากการศึกษาประวัติความเป็นมาของสกโดยละเอียดดังกล่าวแล้วข้างต้น ผู้ศึกษาพบว่า บุคคลและประสบการณ์ที่สกได้รับในแต่ละช่วงของชีวิตมีอิทธิพลสัมพันธ์กับความสนใจและความคิดตลอดจนพฤติกรรมของสกเป็นอย่างมาก ดังนั้นผู้ทำการศึกษาจึงได้แบ่งช่วงของประสบการณ์ในชีวิตของสกออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ระหว่าง พ.ศ.2451-2470 ซึ่งเป็นช่วงตั้งแต่สกกำเนิดจนกระทั่งสกออกเดินทางไปศึกษาต่อยังต่างประเทศ ระยะที่ 2 ระหว่าง พ.ศ.2471-2521 ซึ่งเป็นช่วงระหว่างที่สกกำลังศึกษาอยู่ในต่างประเทศและกลับมาประเทศไทย ตลอดจนเมื่อสกถึงแก่กรรม ทั้งนี้เป็นการแบ่งช่วงโดยการยึดหลักการพัฒนาทางความคิดของสกเป็นเกณฑ์ เพราะในระยะที่ 1 ระหว่าง พ.ศ.2451-2470 สกยังอาศัยอยู่ในประเทศไทย สกยังมีได้เกิดความคิดเกี่ยวกับปัญหาสังคม แต่อย่างไรก็ตาม สิ่งที่สกยอมรับความจริงในประเด็นที่ว่า "ในเมืองไทยและในโรงเรียนเทพศิรินทร์ข้าพเจ้าไม่เคยคิดถึงปัญหาสังคมซึ่งเป็นปัญหาที่ยิ่งแก้ก็ดูจะยิ่งยุ่งขึ้นทุกที"¹ แม้ว่าในช่วงนี้สกจะยังไม่มีความคิดถึงปัญหาสังคม แต่สกก็มีประสบการณ์ในด้านการประพันธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตั้งแต่ พ.ศ.2466 เป็นต้นมาจนถึง พ.ศ.2470 นั้น สกได้เขียนบทความลงในแถลงการณ์ศึกษาเทพศิรินทร์ ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ของโรงเรียนเทพศิรินทร์ ทำให้สกมีทักษะในการสื่อความหมายได้เป็นอย่างดี และสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างชัดเจนในเวลาต่อมา อย่างไรก็ตาม สกเริ่มมีความคิดคำนึงถึงปัญหาสังคมเมื่อสกกำลังศึกษาอยู่ในฮ่องกง ดังที่สกกล่าวว่า "...ในฮ่องกงสิ่งที่ข้าพเจ้าได้พบค่าตา

¹ สก กุระโรหิต "ครึ่งหนึ่งยังจำได้," ปิยมิตร 3(9 มีนาคม 2502),

ทำให้เกิดความสงสัยว่าโลกนี้เจริญแน่แล้วหรือ ความสงสัยของข้าพเจ้าได้เริ่มต้นแต่ข้าพเจ้าได้เห็นทหารอังกฤษเดินพ่นพ่นอยู่ในถนนบนเกาะฮ่องกง¹ และ "ฮ่องกงเป็นโรงเรียนแห่งแรกที่สอนให้ข้าพเจ้าสนใจกับการเมืองและการเศรษฐกิจของสังคมมนุษย์"² จากความเป็นจริงในประเด็นนี้ ผู้ศึกษาจะทำการศึกษาค้นคว้าของสกเฉพาะในระยะเวลาที่ 2 ระหว่าง พ.ศ.2471-2521 เท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากช่วงเวลาที่ยาวนาน ประกอบกับสกมีประสบการณ์ต่างกันคือประสบการณ์จากต่างประเทศและประสบการณ์ในประเทศ เพื่อสะดวกต่อการศึกษา ผู้ศึกษาจึงได้แบ่งระยะเวลาที่ 2 นี้ออกเป็น 2 ระยะเวลาคือ ระหว่าง พ.ศ.2471-2479 และระหว่าง พ.ศ.2479-2521 ทั้งนี้ในแต่ละช่วงผู้ศึกษาจะได้กล่าวถึงสถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมโดยละเอียด ประสบการณ์ และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความสนใจและความคิดของสก

ระยะเวลาที่ 1 ระหว่าง พ.ศ.2471-2479 ซึ่งเป็นช่วงที่สกกำลังศึกษาอยู่ในฮ่องกงและประเทศจีน จนจบการศึกษาระดับปริญญาตรีและเดินทางกลับมายังประเทศไทย ในช่วงนี้เกิดปรากฏเหตุการณ์ต่าง ๆ มากมายคือ

ในค่านสถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ปรากฏว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2471-2479 สถานการณ์ของประเทศจีน ภายใต้การปกครองของรัฐบาลก๊กมินตั๋ง ซึ่งมีเจียงไคเช็คเป็นผู้นำนั้นเต็มไปด้วยความสับสนทั้งในค่านการเมือง การทหาร เศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและวัฒนธรรม กล่าวคือ ในค่านการเมืองการทหารนั้น เกิดความแตกแยกภายในพรรคก๊กมินตั๋ง โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มต่างๆ แต่ละกลุ่มต่างก็พยายามจะช่วงชิงอำนาจทางการเมืองอยู่ตลอดเวลา³ ซึ่งเจียงไคเช็คได้พยายามใช้ทุกวิถีทางเพื่อรักษา

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

² สก ดุรมะโรหิต. "ครึ่งหนึ่งยังจำได้," ไทส์ปาร์ค 3 (18 พฤศจิกายน 2521), หน้า 20.

³ Immanuel C.Y. Hsu, The Rise of modern China (Oxford University Press, Inc., 1970), pp.636-637.

สถานภาพทางการเมืองของชนให้มั่นคง เป็นต้นว่าใช้วิธีประนีประนอมกับกลุ่มต่าง ๆ ตลอดจนการจัดตั้งองค์กรทางการเมือง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการกำจัดศัตรูทางการเมือง¹ เช่น การลอบสังหาร การจับกุมนักการเมือง ปัญญาชนอย่างผิดกฎหมาย การเซ็นเซอร์ หนังสือพิมพ์เหล่านี้ เป็นต้น นอกจากนี้เจียงไคเช็ค ยังต้องเผชิญกับปัญหาการช่วงชิงอำนาจ กับบรรดาขุนศึกซึ่งมีกำลังทหารในฐานความมณฑลต่าง ๆ ของจีน ซึ่งบรรดาขุนศึกเหล่านั้นจะยอมรับคำสั่งจากรัฐบาลก็ต่อเมื่อผลประโยชน์ของบรรดาขุนศึกกับรัฐบาลไม่ขัดแย้งกัน² จึงก่อให้เกิดสงครามกลางเมืองขึ้น เป็นผลให้เกิดการสูญเสียทั้งในชีวิตและทรัพย์สินอย่างมหาศาล และเป็นเหตุให้รัฐบาลไม่สามารถและนำเอาทรัพยากรของประเทศที่มีอยู่กระจุกกระจายมาใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาประเทศได้ เพราะงบประมาณจำนวนมากที่รัฐบาลก๊กมินตั๋งได้ใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการทหาร³ กล่าวโดยสรุปแล้วในทศวรรษนี้รัฐบาลก๊กมินตั๋งต้องประสบกับปัญหาความขัดแย้งภายในพรรคก๊กมินตั๋ง สงครามกลางเมือง ตลอดจนการต่อสู้อย่างรุนแรงกับพรรคคอมมิวนิสต์และแม้ว่ารัฐบาลก๊กมินตั๋งจะสามารถผ่านพ้นวิกฤตการณ์เหล่านี้ไปได้ แต่ทรัพยากรของประเทศชาติก็ได้ถูกนำไปใช้อย่างมากมาย อันไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ทางการพัฒนาประเทศแต่อย่างใดเลย

¹ James E. Sheridan, China in Disintegration :

: The Republican Era in Chinese History, 1912-1949. (London : The Free Press Collier Macmillan Publisher, 1975), pp.210-213.

² Ibid., pp.207-210.

³ Ping-ti Ho and Tang Tsou (Edited), China in Crisis Volumnn I.

(The United States of America : The University of Chicago, 1968),

pp.255-256.

ในค่านเศรษฐกิจนั้น โดยพื้นฐานแล้ว ประเทศจีนเป็นประเทศลัทธิรวม จึงมีชาวนาเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ แต่ชาวนามีสถานะทางเศรษฐกิจยากจน เพราะชาวนาในประเทศจีนยังคงปลูกพืชพันธุ์ด้วยวิธีแบบเก่า เครื่องมือเครื่องใช้ก็คล้ายคลึงกับเครื่องมือเกษตรกรรมในศตวรรษที่ 14-15¹ จึงทำให้การเพาะปลูกไม่ไต่ผลเต็มที่ ประกอบกับชาวนายังถูกขูดรีดแรงงานจากบรรดาขุนศึกตามมณฑลต่าง ๆ² และถูกขูดรีดภาษีอย่างหนักจากรัฐบาลก๊กมินตั๋ง ตลอดจนระบบเงินกู้ ค่าเช่านาในอัตราสูงมาก ทำให้ชาวนามีหนี้สินประกอบกับเกิดอุทกภัยทำลายพื้นที่เพาะปลูกจำนวนมากในภาคกลางของประเทศจีน อันเป็นสาเหตุให้ชาวนาได้รับทุกข์มากขึ้น ซึ่งทางรัฐบาลพยายามแก้ไขปัญหาโดยการปฏิรูปการเกษตรกรรมด้วยวิธีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่³ เช่น ปรับปรุงเทคนิคในการเลี้ยงสัตว์ ระบบการควบคุมแมลง การใช้ปุ๋ยเคมี การปรับปรุงพันธุ์ข้าวสาลี ข้าวเจ้า ตลอดจนเครื่องจักรเครื่องกลที่ทันสมัย นอกจากนี้รัฐบาลยังก่อตั้งธนาคารหรือให้ชาวนากู้เงินและสหกรณ์เกษตรกรรมเป็นต้น เพราะรัฐบาลก๊กมินตั๋งมีความเห็นว่าสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นต่อการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของชาวนา เพราะว่ามีเพียงเทคนิคทางเกษตรกรรมแผนใหม่เท่านั้นที่จะเพิ่มผลผลิตทางเกษตรกรรม ขยายตลาด แต่จากการพยายามปฏิรูปการเกษตรกรรมของรัฐบาลไม่เป็นผลเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจะชักนำให้รัฐบาลท้องถิ่นต่าง ๆ ใฝ่ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีใหม่ ๆ อย่างเป็นระบบทั่วประเทศอันเนื่องมาจากเพราะอิสรภาพของท้องถิ่นต่าง ๆ ถูกจำกัดโดยอิทธิพลของบรรดาขุนศึกตามมณฑลต่าง ๆ ดังนั้นพื้นฐานทั่วไปของชาวนาจีนจึงมิได้มีการเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด⁴ ส่วนทางรัฐบาลคาดว่าเมื่อมีการปฏิรูปการเกษตรกรรมแล้ว จะช่วยให้เกิดการขยายตัวทางอุตสาหกรรมขึ้นแต่ปรากฏว่าอุตสาหกรรมที่ขยายตัวนั้นส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดเบา เช่น หอผ้า แป้ง ไม้ขีดไฟ และเคมีภัณฑ์ เป็นต้น

¹ Sheridan, op.cit., p.229.

² Hsu, op.cit., pp.671-672.

³ Sheridan, op.cit., pp.227-228.

⁴ Ibid., p.229.

เพราะฉะนั้นรัฐบาลก็ถกมณฑลจึงประสบความล้มเหลวในการพัฒนาเกษตรกรรมซึ่งส่งผลให้การขยายตัวทางด้านการอุตสาหกรรมขยายตัวได้น้อยเพราะขาดแคลนทุนเอง

นอกจากนี้รัฐบาลก็ถกมณฑลก็พยายามสร้างสรรคจีนไปสู่ความเป็นสมัยใหม่ เช่น การสร้างระบบการเงินใหม่ให้ไคมาครฐาน การจัดเก็บระบบภาษีใหม่ให้มีประสิทธิภาพ เร่งขยายการคมนาคม การขนส่ง เช่น การรถไฟ ทางหลวง โทรเลข โทรศัพท์ ขยายร่องน้ำ ระบบการมิน¹ เป็นต้น แต่การสร้างสิ่งเหล่านี้เป็นไปอย่างกระจัดกระจาย ไร้ความเป็นระบบ เป็นช่วง ๆ ไม่นั่นเอง และวัตถุประสงค์ในการสร้างสิ่งเหล่านี้ เน้นทางยุทธศาสตร์ทางทหาร ไม่ใช่ยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจ จึงทำให้ไม่อาจใช้สิ่งเหล่านี้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจได้เท่าใดนัก² โดยสรุปแล้วในทศวรรษนี้ การพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศจีนมีลักษณะแปลก คือ แม้ว่าจะมีการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นสมัยใหม่ในหลาย ๆ ทาง และก่อให้เกิดการบูรณาการภายในชาติได้ในระดับหนึ่ง แต่เศรษฐกิจในชนบทยังคงไม่เปลี่ยนแปลงและสังคมจีนยังคงมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดระหว่างชาวนาซึ่งยังมีความล้าหลังกับชนชั้นที่ได้รับการอบรมจากตะวันตก ในด้านการศึกษาและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมนั้น รัฐบาลก็ถกมณฑลมีนโยบายจะใช้ การศึกษาเป็นเครื่องมือในการบูรณาชาติจึงรวมอำนาจการบริหารการศึกษาไว้กับรัฐบาลกลางเพื่อจัดระดับและโครงการต่าง ๆ สำหรับทุกระดับ เช่น โครงการศึกษาภาค บังคับ โครงการจัดตั้งส่วนโรงเรียนให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน เป็นต้น ล้วน คำว่าเรียนก็เต็มไปด้วย เนื้อหาเกี่ยวกับลัทธิชาตินิยมและเขียนด้วยภาษาพื้นเมืองและ นักศึกษาส่วนใหญ่จะเรียนค่านกฎหมาย วรรณคดี วิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นวิชาที่เหมาะสมกับการที่จะเป็นปัญญาชนชาวจีนเพราะสอดคล้องกับประเพณีนิยม และสอดคล้องกับความต้องการในการที่จะเข้าสู่ระบบราชการ³ ดังนั้นปัญญาชนชาวจีนส่วนใหญ่จึงอยู่กระจัดกระจายอยู่ตามเมืองใหญ่

¹ Hsu, *op.cit.*, pp.663-671.

² Chomidan, *op.cit.*, pp.222-224.

³ *Ibid.*, p.231.

โดยมีวัตถุประสงค์จะเข้ารับราชการ สอนหนังสือหรือแสวงหางานที่มีค่าตอบแทนสูง¹ การศึกษาจึงกล่าวถูกจำกัดอยู่ในบางพื้นที่เท่านั้น ดังนั้นโอกาสในการศึกษาของชาวจีนจึงไม่เท่าเทียมกันสถานศึกษาไม่ทั่วถึง เพราะขาดแคลนงบประมาณและเกิดสงครามกับญี่ปุ่น ดังนั้นระบบการศึกษาในชนบทจึงถูกทอดทิ้ง ครูในชนบทมีอยู่เป็นจำนวนน้อย อีกทั้งคุณภาพก็อยู่ในระดับต่ำ ส่วนการจะเข้าไปศึกษาในเมืองหรือการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นก็ต้องใช้จ่ายสูง ทำให้ลูกชานาส่วนใหญ่ไม่สามารถจะเข้าไปเล่าเรียนได้ แต่การศึกษาในระดับต้นไม่เพียงพอ² แม้รัฐบาลก๊กมินตั๋งพยายามกระตุ้นให้เยาวชนได้เข้าศึกษาในโรงเรียนเวลาพิเศษ ส่วนในระดับสูงรัฐบาลก๊กมินตั๋งก็พยายามกระตุ้นให้มีการศึกษากันเทคนิคและการปฏิบัติ แต่สถานะการศึกษาเหล่านี้ได้ถูกทำลายโดยสิ้นเชิง เมื่อเกิดสงครามระหว่างจีนกับญี่ปุ่น ทำให้ปัญญาชนจีนเป็นจำนวนมากต้องเข้าไปอาศัยอยู่ในเขตชนบทแต่ที่สำคัญก็คือเกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของจีน กล่าวคือ ได้มีการยอมรับเอาค่านิยมของตะวันตกมาใช้ โดยมีความคิดว่าจะเปลี่ยนจีนให้ทันสมัยแบบตะวันตก ปัญญาชนจีนจึงต่อต้านประเพณีเก่า ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันครอบครัว³ ซึ่งปัญญาชนจีนเห็นว่าเป็นอุปสรรคต่อการสร้างลัทธิชาตินิยมเพื่อต่อต้านลัทธิจักรวรรดินิยม จึงได้มีความคิดในการเปลี่ยนแปลงสถาบันครอบครัวคือให้ละทิ้งความผูกพันต่อตระกูล หันมาผูกพันต่อชาติเพื่อสร้างขบวนการชาตินิยม อันจะเป็นการสร้างอำนาจให้แก่ชาติเพื่อใช้ต่อต้านลัทธิจักรวรรดินิยม แต่การเปลี่ยนดังกล่าวนี้มีอยู่เฉพาะในกลุ่มปัญญาชนเท่านั้น แต่ชาวนาทั่วประเทศก็ยังคงมีความผูกพันกับสถาบันครอบครัวในแบบเก่าต่อไป⁴ จึงทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างชาวนาที่ยังคงมีความล้าหลังกับปัญญาชนซึ่งยอมรับค่านิยมตะวันตก นอกจากนี้รัฐบาลก๊กมินตั๋งจะต้องเผชิญกับปัญหาจากภายในประเทศดังกล่าวแล้ว ยังต้องเผชิญกับการคุกคามของลัทธิจักรวรรดิ

¹Ibid., p.241.

²Ibid., pp.232-233.

³Ibid., pp.235-236.

⁴Ibid., pp.236-237.

นิยมโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากประเทศญี่ปุ่น รัฐบาลก๊กมินตั๋งพยายามแก้ไขปัญหานี้โดยไม่ใช้กำลัง แต่มุ่งขจัดอิทธิพลของต่างชาติให้หมดไปทีละน้อย ๆ¹ ในขั้นแรกได้พยายามถอนคืนเขตเช่า แต่เมื่อเกิดการรุกรานแมนจูเรียจากประเทศญี่ปุ่น ทำให้รัฐบาลก๊กมินตั๋งเปลี่ยนแปลงนโยบายใหม่คือ การถอนคืนเขตเช่าไม่ใช่ปัญหาที่เร่งด่วนเท่ากับเรื่องความเป็นอิสระทางอำนาจภายใน และสิทธิสภาพนอกอาณาเขต² ทั้งนี้มาจากความคิดที่ว่า การคงอยู่ของเขตเช่าที่ให้ต่างชาติเช่านั้น ตามเมืองท่าต่าง ๆ จะเป็นเครื่องยับยั้งการรุกรานของประเทศญี่ปุ่นได้ ดังนั้นรัฐบาลก๊กมินตั๋งจึงได้พยายามแก้ไขระบบภายใน ซึ่งมหาอำนาจประเทศต่าง ๆ ก็ยอมรับในความเป็นอิสระของภายในของจีน ยกเว้นประเทศญี่ปุ่น ส่วนเรื่อง การขจัดสิทธิสภาพนอกอาณาเขตนี้ต้องล่าช้าออกไป และเมื่อประเทศญี่ปุ่นได้เข้ายึดครองเมืองต่าง ๆ ทางภาคเหนือของ ประเทศจีน รัฐบาลก๊กมินตั๋งก็ได้ต่อต้านด้วยการใช้กำลังทหาร เพราะรัฐบาลก๊กมินตั๋งมีความเชื่อมั่นว่าความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เป็นสิ่งที่ประเทศจีนต้องการก่อนที่จะต่อต้านประเทศญี่ปุ่น และความเป็นเอกภาพของประเทศจีนจะมีได้ก็ต่อเมื่อได้ขจัดพรรคคอมมิวนิสต์ก่อน³ จากนโยบายดังกล่าวสร้างความไม่พอใจให้กับพวกปัญญาชนและทหารเป็นจำนวนมาก มีการสร้างความกดดันแก่รัฐบาลก๊กมินตั๋ง เช่น มีการต่อต้านรัฐบาลก๊กมินตั๋ง เป็นขบวนการชาตินิยมกระจายไปทั่วประเทศ เรียกว่า กระบวนการช่วยเหลือชาติ (National Salvation)⁴ ตลอดจนมีการเดินขบวนเรียกร้องให้รัฐบาลก๊กมินตั๋งยุติการปราบปรามพรรคคอมมิวนิสต์

¹ Gupte R.S., History of modern China. (New Delhi : Sterling Publishers PVT. LTD, 1974), pp.165-166.

² Sheridan., op.cit., pp.242-243.

³ Ibid., p.244.

⁴ ลูเซียน คิมเม็ลยู พาย, จีนสามยุค แปลจาก China : An Introduction โดย คณิน บุญสุวรรณ (กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร, 2519), หน้า 317-318.

และหันมาต่อสู้กับประเทศญี่ปุ่นแทนจนกระทั่งเกิดสงครามระหว่างประเทศจีนกับประเทศญี่ปุ่นใน พ.ศ. 2480

กล่าวโดยสรุปแล้ว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2471 จนกระทั่งเกิดสงครามระหว่างประเทศจีน-ประเทศญี่ปุ่น ในพ.ศ. 2480 นั้น รัฐบาลก๊กมินตั๋งภายใต้การนำของเจียงไคเช็คต้องเผชิญกับปัญหาภายในประเทศ อาทิเช่น การแตกแยกภายในพรรคก๊กมินตั๋ง การช่วงชิงอำนาจระหว่างพรรคก๊กมินตั๋งกับบรรดาขุนศึกต่าง ๆ ตลอดจนสงครามกลางเมืองระหว่างพรรคก๊กมินตั๋งกับพรรคคอมมิวนิสต์ นอกจากนี้ รัฐบาลก๊กมินตั๋งต้องเผชิญกับการรุกรานจากจักรวรรดินิยมญี่ปุ่น ในทศวรรษดังกล่าวนี้ประเทศจีนจึงเต็มไปด้วยปัญหานานับการอันเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าไต่ห่างทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและวัฒนธรรม

บุคคลและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง ในระหว่างที่สกกำลังศึกษาอยู่ในฮ่องกงและประเทศจีน สกมีโอกาสร่วมกับบุคคลและเหตุการณ์ต่าง ๆ มากมาย ซึ่งล้วนแต่มีอิทธิพลต่อความคิดของสกทั้งสิ้น กล่าวคือ ในค่านบุคคล ผู้ที่กระตุ้นให้สกเริ่มมีจิตสำนึกและถ่ายทอดความคิดให้แก่สกก็คือ สุนันตี วิชายา หรือที่สกเรียกว่า บันตี สำหรับสุนันตี วิชายานั้น เกิดที่เมืองสุรขยา บิดาเป็นชาวชะวา มารดาเป็นชาวสุคานิส เคยอาศัยอยู่ในสุมาตรา และสิงคโปร์ ชีวิตส่วนใหญ่ของสุนันตีได้พบกับความเลวร้ายของลัทธิจักรวรรดินิยมจากการปกครองของฮอลันดา ทำให้สุนันตีแสวงหาสิทธิและเสรีภาพ¹ สุนันตี พบกับสกที่ St. Stephen's College เมื่อ พ.ศ. 2473 สกกล่าวถึงสุนันตีว่า

¹ ุรยละเอียดชีวิตของ สุนันตี วิชายา ได้ใน สก ุรมะโรหิต. "โลกของความเศร้า," เลือกสีน้ำเงิน เล่ม 2 (พระนคร : โรงพิมพ์ไทยสัมพันธ์, 2514), หน้า 417-474. สก ุรมะโรหิต. "ครึ่งหนึ่งยังจำได้," กะดิ่งทอง (ธันวาคม 2497), หน้า 125-126, (มกราคม 2498), หน้า 131. สก ุรมะโรหิต. "ครึ่งหนึ่งยังจำได้," ปียมิตร (9 มีนาคม 2502) หน้า 19-20.

"สุนันท์ วิชายา ไก่จุกษะนวนความคิดเรื่องมนุษยภาพให้แก่ข้าพเจ้า" ¹
 และ "สุนันท์ ไก่ปลุกให้ข้าพเจ้าตื่นจากหลับ เขาได้บอกข้าพเจ้าว่า ทาสสังคมยังมีได้หมดไปจากโลกนี้ สุนันท์มีความเห็นว่าทาสการเมืองยังมีอยู่ มนุษย์ซึ่งถูกกดขี่เขาเปรียบจากเงินกับอำนาจ ซึ่งอยู่ในกำมือของชนกลุ่มน้อย ความเสมอภาคในท่ามกลางชนกลุ่มใหญ่ยังไม่มี เศรษฐทรัพย์ของธรรมชาติซึ่งเป็นรางวัลสำหรับผู้ออกแรงงานอย่างเสรี ยังมีได้รับการดูแล ปกป้อง และเฉลี่ยกันไปเลี้ยงสังคมอย่างเป็นธรรมด้วยการเก็บภาษี เงินกับอำนาจของชนกลุ่มน้อยยังคงครองโลกอยู่และตราบไคที่เงินกับอำนาจยังอยู่ในมือของชนกลุ่มน้อย ตรานั้นประชาธิปไตยจะเสรีไม่ได้ และเมื่อประชาธิปไตยไม่มีทางจะเสรีได้ ชนกลุ่มใหญ่ซึ่งส่วนมากเป็นเจ้าของแรงงานบริสุทธิ์ก็ครองสังคมไม่ได้ เมื่อชนกลุ่มใหญ่ครองสังคมไม่ได้ การปกป้องแรงงานให้พ้นจากการชูดริคเอาเปรียบอันเรียกไคว่า "กินแรง" ก็ทำไม่ได้ และผลประการสุดท้ายที่แลเห็นอยู่ก็คือ ความเหลื่อมล้ำค่าสูงของฐานะการครองชีพระหว่างบุคคลก็ยังคงมีอยู่ และทวีความแตกต่างห่างไกลกันมากขึ้นเสมอ และนั่นก็คือคำตอบที่ว่า ทำไมคนจนจึงมีมากกว่าคนมี และทำไมโลกจึงวุ่นวายอยู่เรื่อยมาหาสันติสุขไม่พบ" ² และ "โลกจะสงบไม่ได้ ถ้ามนุษย์ยังกินแรงกันอยู่.... เขาไม่เชื่อว่าลัทธิคอมมิวนิสต์จะทำลายการกินแรงให้หมดไปจากโลกนี้ไคอย่างราบรื่น ทั้งนี้ก็เพราะว่าลัทธิเศรษฐกิจ ลัทธินี้ไค่เริ่มปฏิบัติการด้วยการวิรอนสิทธิเสรีภาพของราษฎร ราษฎรในเมืองคอมมิวนิสต์ คือทาสแรงงานอีกรูปหนึ่ง จะติดกับทาสแรงงานในสมัยฟาสซิสต์เฉพาะที่เป้าหมายอันมุ่งสังคม ไม่มุ่งบุคคลเป็นการส่วนตัว แต่สังคมคอมมิวนิสต์เท่าที่ปรากฏอยู่ก็หาใช้สังคมแห่งความเสมอภาคอันแท้จริงไม่ ทั้งนี้ก็เพราะว่าความจริงอันเป็นลัทธิธรรมที่ว่า : ที่ไคมีนายกับทาสที่นั้นไค่มีความเสมอภาค" ³

¹ สด กุระโรหิต, "ครึ่งหนึ่งยังจำไค่," กะกิ่งทอง (ธันวาคม 2497), หน้า 128.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 125.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

และ "สหกรณ์ คือ แผนเศรษฐกิจแผนเดียวที่จะป้องกันการกินแรงให้แก่มนุษย์ที่เป็นเสรีชน" ¹ จากความคิดของสubinkin ได้ถ่ายทอดให้แก่สกออย่างสิ้นเชิง ซึ่งตัวสกอเองก็มีความคิดเช่นเดียวกับสubinki ตัวสกอเองก็ยอมรับความจริงในข้อนี้ ดังที่สกอกล่าวว่า "ข้าพเจ้า เชื่อว่า เขาจะถูกถูกต้องแล้ว" ² และความคิดดังกล่าวก็กลายเป็นความคิดพื้นฐานของสกอในเวลาต่อมา

บุคคลอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อความคิดของสกอได้แก่ เจียงเฟ ³ ประธานนักศึกษา มหาวิทยาลัยยูเชิน ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยแคทอลิก (Catholic University) ครูผู้สอนภาษาปักกิ่งให้กับสกอและพบกับสกอเมื่อ พ.ศ. 2473 เจียงเฟ เป็นผู้นำขบวนการนักศึกษาขึ้นต่อต้านการรุกรานของประเทศญี่ปุ่นต่อประเทศจีน โดยการเดินขบวนเรียกร้องให้รัฐบาลต่อต้านประเทศญี่ปุ่น แต่ถูกปราบปรามจากฝ่ายรัฐบาล จนในที่สุดเจียงเฟก็ประสบชะตากรรมถึงแก่ชีวิตโดยการประหารชีวิต เพราะถูกกล่าวหาจากทางฝ่ายรัฐบาลว่าเป็นผู้นิยมในลัทธิคอมมิวนิสต์ สำหรับเจียงเฟ นั้นสกอได้กล่าวว่า เจียงเฟ เป็นนักชาตินิยม ผู้ซึ่งมีความเชื่อว่ามนุษย์ในโลกนี้ยังจะรวมกันเป็นชาติเดียวกันไม่ได้ เพราะชนบทรรมนิยมประเพณีและประโยชน์มีไคลงมกลืนกัน มนุษย์แต่ละชาติจำเป็นต้องรักษาชาติของเขา ป้องกันชาติของเขาให้พ้นจากอันตรายที่จะมาเบียดเบียน แต่ในฐานะที่ได้เกิดมาร่วมกันก็จำเป็นจะต้องพึ่งพาอาศัยกันไปมาหาสู่กัน เมื่อเป็นเช่นนี้ ก็ขอทั้งมนุษย์ทั้งปวงจะพินหันหน้าเข้าหากันแลกเปลี่ยนประโยชน์ซึ่งกันและกันในทางที่ควรและมีความเกลียดชังสงครามและการรุกราน มุ่งหวังให้ประชาชนต่อต้านการทำสงคราม ซึ่งทำให้สกอมีแนวความคิดใน

¹ สก ฐรมะโรหิต, "ครึ่งหนึ่งยังจำได้," กะกิ่งทอง (มกราคม 2498), หน้า 131.

² เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน

³ สก ฐรมะโรหิต, เจียงเฟ ผู้นำขบวนการจีนใหม่ (กรุงเทพฯ : โพธิ์สามต้น การพิมพ์, 2518).

การต่อต้านการทำสงครามด้วย นอกจากนี้ยังมีจางหลิน¹ บรรณาธิการหนังสือพิมพ์
เป่ิงฉือเป่า (The Peiping Times) ซึ่งเป็นผู้ซื้อตรง มีความตั้งใจจะทำงาน
เพื่อชาวบ้านเมือง ยอมแม้จะเสียสละความสุขส่วนตัว จางหลินเป็นผู้นิยมในลัทธิป้าอายุหรือ
ลัทธิรักคนของปราชญ์ม่อจื่อ² หรือ Universal Love และศาสนา

¹ ฎรายละเอียชีวิตของจางหลิน ใน สก ฎรมะโรหิต, คนดีที่โลกไม่ต้องการ
(พระนคร : ผ่านฟ้าพิทยา, 2514).

² ม่อจื่อ (Mo Tzu) หรือม่อตี้ (Mo Ti) นักปราชญ์ชาวจีน
เกิดที่แคว้นหลู เกิดระหว่างปี 480-465 ก่อน ค.ศ. และถึงแก่กรรมระหว่าง ปี
390-375 ก่อน ค.ศ. คำสอนของม่อจื่อหลักสำคัญอยู่ที่หลักอุยกงหรือหลักปฏิบัติคือสงคราม
และในขณะเดียวกันก็ส่งเสริมสันติภาพ และใช้หลักเกียมเซียงไอเกาเซียง หลีหรือหลัก
ความรักความร่วมมื้อมีร่วมกันเพื่อประโยชน์เพื่อการต่อต้านสงครามในขณะเดียวกันก็ส่งเสริมความ
รักสากล (Universal Love) ดังคำสอนที่ว่า "ความรักสากลอันเท่าเทียมกันนั้นคือ
บ่อเกิดของสันติสุขของโลก ความรักที่แบ่งชั้นวรรณะคือบ่อเกิดความหายนะของโลก"
รายละเอียดคำสอนของม่อจื่อดูได้ใน Chu Chai with Winberg Chai ,
ปรัชญาจีน แปลและเรียบเรียงจาก The Story of Chinese Philosophy
โดย สกกล นิลวรรณ (กรุงเทพมหานคร : พีระพัฒนา, 2523)...ปานทิพย์ ศุภนคร,
ปรัชญาจีน (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521)...เกษชาติ
วงศ์โกมลเชษฐ์, ประวัติปรัชญาจีน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์
แห่งประเทศไทย, 2505).

บาไฮ¹ จางหลิน จึงมุ่งแสวงหาสันติภาพและความร่วมมือระหว่างมนุษยชาติโดยให้ประชาชนร่วมมือกันแสวงหาสันติภาพ คัดค้านการก่อสงคราม ซึ่งทำให้สภามีความคิดในเรื่องความรักมนุษยชาติ อยากจะเห็นความร่วมมือของมนุษย์ทั้งปวงและคัดค้านสงคราม หลินห้วยหลาน² เป็นชาวคิริน (จีหลิน) ซึ่งเป็นจังหวัดหนึ่งในแมนจูเรีย และเป็น

¹ ศาสนาบาไฮ (Bahaiism) เป็นศาสนาแตกมาจากศาสนาอิสลาม นิกายชีอะห์ เมื่อปลายพุทธศตวรรษที่ 24 ในประเทศอิหร่าน ผู้ประกาศศาสนาบาไฮ คือ บฮาอุลลาห์ (Bahauillah) หลักธรรมสำคัญของศาสนาบาไฮก็คือ

1. ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของพระผู้เป็นเจ้า พระเป็นเจ้ามีเพียงพระองค์เดียวเท่านั้น แต่มวลชนเรียกพระองค์แตกต่างกันออกไป
2. ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของศาสนาทั้งปวง เพราะพระศาสดามาจากพระเป็นเจ้าองค์เดียวกัน เพียงแต่สิ่งแวดล้อม ภาษา และอุปนิสัย ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละท้องถิ่นที่ทำให้แตกต่างกัน
3. ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของมนุษยชาติ มนุษย์เปรียบเสมือนครอบครัวเดียวกัน

วัตถุประสงค์ของศาสนาบาไฮ คือ พยายามที่จะทำให้ชาติมนุษยต่างชาติด่างศาสนาต่างชั้นวรรณะมีความเข้าใจกัน ประองคองกัน ร่วมใจกันให้เป็นปึกแผ่น เพื่ออยู่ร่วมโลกกันได้อย่างสงบสุข เสมือนหนึ่งเป็นชาติเดียวกัน คือชาติมนุษยนั่นเอง โดยสรุปแล้วคำสอนของศาสนาบาไฮเห็นว่า "โลกทั้งโลกเป็นเหมือนประเทศหนึ่งโดยมีมวลมนุษยชาติเป็นพลเมือง" (This Earth is one country and mankind its citizens) คุรายละเอียคคำสอนศาสนาบาไฮได้ใน เจ.อี. เอส.เซลมอนท์, พระบาฮาอุลลาห์ และยุคใหม่ (กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครพิมพ์, 2522). สภาธรรมของบาไฮแห่งประเทศไทย, อุทยานใหม่ (กรุงเทพฯ : ม.ป.ป.) และพระมหาจินดา อาจารย์กุสโล, ศาสนาปัจจุบัน (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประยูรวงศ์, 2524).

² คุรายละเอียคชีวิตของหลินห้วยหลานได้ใน สก คุรมะโรทิต, "ละครของความสลลใจ," เลือกสีน้ำเงิน เล่ม 2 (พระนคร : บ้านฟ้าพิทยา, 2514), หน้า 475-

นักศึกษาที่มหาวิทยาลัยปักกิ่ง ชีวิตของหลินห้วยหลานประสบกับความลำบาก เพราะบิดามารดาแยกทางกัน หลินห้วยหลานจึงต้องอุปการะน้องสาวของตน หลินห้วยหลานต้องทำงานหนักจนถึงแก่กรรมด้วยวัณโรค ชีวิตของหลินห้วยหลานเป็นผลมาจากการที่ญี่ปุ่นรุกรานประเทศจีน ทำให้หลินห้วยหลานมีความคิดเกี่ยวกับการแสวงหาความยุติธรรม และเห็นว่าองค์การระหว่างประเทศไม่สามารถจะแก้ไขปัญหาการรุกรานที่ประเทศหนึ่งมีต่ออีกประเทศหนึ่ง ซึ่งทำให้สกลมีความเห็นเช่นเดียวกับหลินห้วยหลาน ไลท์แมน ฮูเวอร์¹ มิชชันนารีชาวอเมริกัน ซึ่งเป็นผู้สอนคัมภีร์ไบเบิลให้กับสกล ไลท์แมน ฮูเวอร์ มีความรักต่อเพื่อนมนุษย์ และใฝ่สันติจึงได้ถ่ายทอดความคิดให้กับสกลเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ก็ยัง มีหลูกวาง² ชาวหูหนาน เป็นนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเยินจิง (Yenching University) เป็นผู้ฝึกไปในลัทธิคอมมิวนิสต์ ซึ่งได้รับการฝึกอบรมในลัทธิคอมมิวนิสต์จากพรรคคอมมิวนิสต์ และมีความเห็นขัดแย้งกับสกลในเรื่องการแก้ไขปัญหาสังคม และ วรายาและวลาคิมิร์ ราเนฟสกายา³ ซึ่งเป็นชาวรัสเซียเชื้อสายราชวงศ์โรมานอฟ ใฝ่ลัทธิการเมืองจากการปฏิวัติในประเทศรัสเซีย เมื่อ พ.ศ. 2460 มาอยู่ในปักกิ่ง ชีวิตของวรายาและวลาคิมิร์ ต้องประสบกับความยากลำบากโดยมีความหวังว่าจะกลับไปประเทศรัสเซีย เพื่อฟื้นฟูสถานภาพของตน จนในที่สุดวรายาต้องสละเพศฆราวาส และวลาคิมิร์กระทำอัตวินิบาตกรรม ซึ่งตลอดเวลาที่มีพฤติกรรมแสดงออกถึงความเกลียดชังในลัทธิคอมมิวนิสต์ซึ่งทำให้สกลมีความคิดไม่เห็นด้วยกับวิธีการตามลัทธิคอมมิวนิสต์ ส่วนในก้านเกี่ยวกับประสบการณ์ที่สกลได้พบมาอันมีผลกระทบต่อความคิดของสกลก็คือ ในประการแรก สกลได้เห็นความชั่วร้ายของลัทธิจักรวรรดินิยมเช่นประเทศญี่ปุ่นที่กระทำการแสวงหา

¹ ทรายละเอียดชีวิตของไลท์แมน ฮูเวอร์ ใ้ใน สกล ฎุรมะโรหิต, เมื่อหิมะละลาย (พระนคร : เกษมบรรณกิจ, 2514).

² ทรายละเอียดชีวิตของมีหลูกวางใ้ใน สกล ฎุรมะโรหิต, เมื่อหิมะละลาย (พระนคร : เกษมบรรณกิจ, 2514).

³ ทรายละเอียดชีวิตของวรายาและวลาคิมิร์ ราเนฟสกายา ใ้ใน สกล ฎุรมะโรหิต, ปักกิ่งนครแห่งความหลัง (พระนคร : เสริมวิทย์บรรณาการ, 2515).

ผลประโยชน์จากประเทศจีน แต่โดยแท้จริงแล้วสกเองโดยพื้นฐานส่วนตัวก็รับรู้เกี่ยวกับความชั่วร้ายของลัทธิจักรวรรดินิยมมาก่อน กล่าวคือ เมื่อครั้งพระจุลจอมเกล้า บิดาของสก เมื่อยังมีบรรดาศักดิ์เป็นหลวงรามาตุหิริงคัยกกระบัตรเมืองครากันั้น ประเทศไทยถูกบีบบังคับจากประเทศฝรั่งเศสให้มอบจังหวัดจันทบุรีให้แก่ฝรั่งเศส สกได้บันทึกเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ว่า "ข้าพเจ้ายังจำได้คือว่า ลัทธิจักรวรรดินิยมของประเทศนายทุนได้ไล่ข้าพเจ้ากับคุณแม่ให้ลงเรือเล็กหนีออกจากบ้านเกิดของข้าพเจ้า เมื่อข้าพเจ้าอายุได้เพียงห้าเดือน ค่าเล่าของคุณแม่และบันทึกของคุณพ่อเป็นหลักฐานพยานอันหนึ่งที่ทำให้คนไทยคนหนึ่งคือข้าพเจ้าได้สำนึกว่า"ลัทธิจักรวรรดินิยม คือ การแผ่อำนาจที่ถืออำนาจเป็นธรรม" ¹ และ "...คำบอกเล่าของคุณพ่อคุณแม่ เมื่อสมัยจักรวรรดินิยมฝรั่งเศสเข้ายึดเมืองครากว่านักล่าเมืองขึ้นชาติฝรั่งเศสอันเลวร้ายได้ทารุณต่อประชาชนคนไทยในเมืองครากและเมืองจันทบุรีหรืออย่างไร..." ² ทำให้สกเห็นถึงความชั่วร้ายของลัทธิจักรวรรดินิยมและฝังใจตลอดมาดังที่สกกล่าวไว้ว่า "...ผมยังไม่ลืมชื่อนายปาวี โค้เซของฝรั่งเศสตัวการ ผมไม่ลืมจันทบุรีที่ถูกมันยึดครองถึง 10 ปี ผมเกิดที่จันทบุรี ผมลืมไม่ลง" ³ ครั้นเมื่อสกอยู่ในฮ่องกงและประเทศจีน สกก็ได้เห็นว่าประเทศต่าง ๆ แสวงผลประโยชน์จากประเทศจีนอีก ดังที่สกกล่าวไว้ว่า " ข้าพเจ้าได้เห็นสิ่งที่ข้าพเจ้าไม่ได้เห็นเลยในเมืองไทย สิ่งนี้ก็คือความแตกแยกของชาติจีนและการบุกรุกบีบบังคับของประเทศจักรวรรดินิยมฝรั่งเศสและญี่ปุ่น เมืองจีนที่ข้าพเจ้าพบในปีนั้น กำลังมีอากาศที่หนักมากเพราะเอกภาพไม่มีเลย และเอกราชก็ยังถูกขย่ำขย้อย่างน่าสังเวชใจที่สุด ข้าพเจ้าไม่เคยเห็นทหารต่างประเทศมาถือปืน วางข้ออยู่

¹ สก กุรมะโรหิต, "ครั้งหนึ่งยังจำได้," กะดิ่งทอง (มกราคม 2498), หน้า 131-132.

² สก กุรมะโรหิต, "ครั้งหนึ่งยังจำได้," ไต้ปลาคาร์ป 3 (20 ตุลาคม 2501), หน้า 20.

³ สก กุรมะโรหิต, เมื่อหิมะละลาย, หน้า 56.

ในถนนเมืองไทย แต่ในถนนเมืองจีนข้าพเจ้าโคพบตัวแทนของจักรวรรดินิยมเหล่านี้เดิน
อยู่อย่างสง่างามเฉย ข้าพเจ้าโคพบแผ่นหินที่ถูกค้างชาติยึดเอาไปตั้งในลักษณะ "เช่าและ
ลักษณะยึกครอง" ¹ และ "ค้อนำคอคข้าพเจ้าเอง ลัทธิจักรวรรดินิยมของประเทศ
นายทุนไค้ลอกหนังประชาชนชาวจีนออกควยเล็ดเหลี่ยมและกลวิธีซึ่งมีเป้าหมายที่มุ่งแก่จะ
รีดประโยชน์ไปจากแผ่นดินจีนให้มากที่สุดที่จะมากได้ นั่นคือ การกินแรงควยวิธีของ
ประเทศจักรวรรดินิยมนายทุน ซึ่งมันทีกอยู่ในความรู้สึกของข้าพเจ้าอย่างลึกล้ำ" ²
นอกจากนี้ประชาชนชาวจีนยังถูกค้างชาติถูกเหยียดหยามและกีดกันโดยเฉพาะสถานที่
บางแห่งห้ามชาวจีนเข้า ดังเช่นที่สกเห็นเสมอ ๆ ในประเทศจีนตามข้อความที่ว่า "ห้าม
หมาและคนจีนเข้า" (Dogs and Chinese not allowed) ³ จากประสบการณ์ที่สก
โคพบเหล่านี้ทำให้สกมีความเห็นเกี่ยวกับลัทธิจักรวรรดินิยมว่า "ลัทธิจักรวรรดินิยมที่ข้าพเจ้า
โคพบในประเทศจีนโคพิสูจน์ให้ข้าพเจ้าเห็นอย่างแจ่มชัดว่า การกดขี่ขูดรีดกินแรงกันยังคง
มีอยู่อย่างทารุณ" ⁴ ซึ่งทำให้สกเห็นว่า "การกินแรงคือโรคร้ายของสังคมมนุษย์ซึ่งจำเป็น
จะคงชจักให้ทยลงและหมดไป ถ้ามนุษยต้องการจะแสวงหาความสุขและความไพญลย์" ⁵
ในประการต่อมา สกโคมีโอกาสพบเห็นความทุกข์ยากของประชาชนชาวจีน ดังที่สกโคบรรยาย
ไว้ดังนี้ "เมืองจีนอันแท้จริงกำลังปรากฏตัวอยู่เฉพาะหน้าข้าพเจ้า... สิ่งสะกุกคาลิ่งแรกก็
คือความทุกข์ยาก... ข้าพเจ้าไม่ลิมภาพของความพินาศนานาประการอันเกิดเพราะ

¹ สก กุรมะโรหิต, "ครั้งหนึ่งยังจำได้," ไทล์ปคาร์ท 3 (18 พฤศจิกายน 2501),
หน้า 33.

² สก กุรมะโรหิต, "ครั้งหนึ่งยังจำได้," กะคิงทอง (มกราคม 2498), หน้า 131.

³ สก กุรมะโรหิต, "ครั้งหนึ่งยังจำได้," ปียมิตร 3 (27 เมษายน 2502),
หน้า 5.

⁴ สก กุรมะโรหิต, "ครั้งหนึ่งยังจำได้," ไทล์ปคาร์ท 3 (20 ตุลาคม 2501)
หน้า 20.

⁵ สก กุรมะโรหิต, "ครั้งหนึ่งยังจำได้," กะคิงทอง (มกราคม 2498), หน้า 131.

สงครามกลางเมือง...กระท่อมน้อย ๆ กลางทุ่งนา...มันนี่เหลืออยู่แต่ทรากทองทุ่งที่ควร
จะประดับไปด้วยรวงข้าวสาลี ก็กลับมีแต่รอยกระสุน ระเบิด และทรากรถบรรทุก
ตลอดจนหลุมฝังศพ เหล่านี้คือภาพแรก ๆ ในส่วนลึกของแผ่นดินจีนที่ปรากฏแก่ตาข้าพเจ้า"¹
และ "ตลอดเวลายาวนานที่ข้าพเจ้าได้ใช้ชีวิตอยู่ในนครปักกิ่ง...ข้าพเจ้าได้พบศพ
คนตายนอนตัวแข็งตายอยู่ข้างถนนบ่อย ๆ เมื่อฤดูหนาวมาถึง ศพเหล่านี้ได้ถามข้าพเจ้า
ทุก ๆ ครั้ง เมื่อเราพบกัน เขาถามว่า อารยธรรมคืออะไร? ทำไมต่อต้านอารยธรรม
ที่มนุษย์พากันภาคภูมิใจในมนุษย์ธรรมจึงมีน้อยเหลือเกิน ทำไมคนยากจนจึงมีอยู่ท่วมชาติ
มนุษย์? และปัญหาสุดท้ายเราจะกำจัดความยากจนให้หมดสิ้นไปจากชาติมนุษย์ได้อย่างไร?"²
จากประสบการณ์ดังกล่าวทำให้สคสรุปว่า "ความทุกข์ยากของประชาชนจีน ซึ่งมีอยู่ทุกหัว
ระแหงได้ทำให้ข้าพเจ้าสำนึกว่าทุกวันนี้เราได้แค่พยายามแก้ไขการปกครอง เท่านั้น เพื่อ
คืนสิทธิแห่งความเป็นพลเมืองให้แก่ประชาชนอย่างมากที่สุดที่จะทำได้ ตามวิถีทางที่เรา
เรียกกันว่าประชาธิปไตย ซึ่งหมายถึงปวงชนเป็นใหญ่ แต่เราไม่ได้แก้ไขวิธีการครองชีพ
ครองสังคมให้เป็นธรรมขึ้นอย่างพอเพียงเลย"³ ไม่เพียงแค่นั้นสคจะพบความทุกข์ยากของ
ประชาชนชาวจีนเท่านั้น ถึงตัวของสคเองก็เข้าใจความยากจนได้อย่างลึกซึ้ง เช่นเดียวกัน
กล่าวคือ ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อ พ.ศ. 2475 สคเป็นนักเรียนทุน แต่
เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองโดยคณะราษฎร ทำให้สคหมดสภาพจากการเป็น
นักเรียนทุนไปเป็นนักเรียนที่ถูกเงินจากรัฐบาลคณะราษฎร ทำให้ชีวิตของสคในนครปักกิ่ง

¹ สค กุรมะโรหิต, คนคี่ที่โลกไม่ต้องการ, หน้า 17-18.

² สค กุรมะโรหิต, "ครึ่งหนึ่งยังจำได้," กะคิงทอง (ธันวาคม 2497),
หน้า 126.

³ สค กุรมะโรหิต, "ครึ่งหนึ่งยังจำได้," กะคิงทอง (มกราคม 2498),
หน้า 131.

ต้องได้รับความยากลำบากถึงที่สุดบรรยายไว้ว่า "ข้าพเจ้าไม่ลืมการจำนำไอเวอร์โคท ทั้งที่หิมะกำลังตก เพื่อจะหาเงินคิดตัวเพียง 20 เหรียญ ในขณะที่ป็นใหญ่ผู้หนึ่งอยู่ไม่ไกลจากเมืองปักกิ่งมากนัก ข้าพเจ้าไม่ลืมการปฏิบัติที่ตัดทุนการศึกษาอย่างไม่เป็นธรรม และถูกบังคับให้ถูกรัฐบาลปฏิบัติโดยให้เสียดอกเบี้ยถึง 15 ปี เพราะเหตุที่สงสัยว่าข้าพเจ้า เป็นรอยัลลิสต์ เมื่อถูกตัดทุนข้าพเจ้าต้องออกอาศัยอยู่ในปักกิ่งหลายเดือน นับเป็นการ เริ่มต้นของถนนแห่งความเหี้ยมโหด" ¹ ... "และข้าพเจ้ายังจำได้ว่าครั้งหนึ่งข้าพเจ้า ได้เป็นนักถ่ายภาพเพื่อส่งขายตามสำนักหนังสือพิมพ์ในปักกิ่ง เพื่อจะหาเงินมาให้ได้สัก 5 เหรียญในเดือนหนึ่ง" ² จากประสบการณ์เหล่านี้ทำให้สกเข้าใจชีวิตอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความยากจน ดังจะเห็นได้จากการที่สกกล่าวถึงประสบการณ์เช่นนี้ ว่า "นั่นคือความยากจน นั่นคือรสของชีวิตรสชาติที่ข้าพเจ้ายังจำได้ และนั่นคือ ความ กัดกันทางจิตที่ทำให้ข้าพเจ้าสนใจต่อลัทธิสหกรณ์มากขึ้น.." ³ ซึ่งเป็นผลให้สกมีความสนใจ ในลัทธิสหกรณ์อย่างจริงจังในเวลาต่อมา

นอกจากสกจะประสบกับความชั่วร้ายของลัทธิจักรวรรดินิยม ความออกอยาก ยากจนของประชาชนชาวจีนแล้ว สกยังได้เห็นภัยอันยิ่งใหญ่ที่เกิดจากลัทธิคอมมิวนิสต์อีก ภัย ดังที่สกบรรยายไว้ว่า "แล้วก็ถึงภาพที่ประทับอยู่ในความรู้สึกของข้าพเจ้าอย่างลึกซึ้ง คือภาพของ เมือง กวางตุ้ง ถูกคอมมิวนิสต์เผา ภาพศพของประชาชนกองสุมเป็นภูเขาอยู่ตาม ข้างถนน" ⁴ และ "ในนครแคนดอน...คอมมิวนิสต์ได้เข้าไปเผาเมือง ระบายฟ้าพันกัน จนถนนเต็มไปด้วยซากศพ ต้องขนไปเผาเป็นรถ ๆ ข้าพเจ้าได้เห็นซากไฟไหม้

¹ สก. กูรมะโรหิต, เมื่อหิมะละลาย, หน้า 211.

² สก. กูรมะโรหิต, "ครั้งหนึ่งยังจำได้," กะกิ่งทอง (กุมภาพันธ์ 2498), หน้า 124.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

⁴ สก. กูรมะโรหิต, เมื่อหิมะละลาย, หน้า 550-551.

ได้เห็นความหวาดกลัวในแววตาของชาวบ้านร้านตลาด ไคฟังเรื่องราวที่พรรณานความรู้สึก¹ ประกอบกับสกลไกรับผลกระทบกับประสบการณ์ของวรายา และวตาคิมี่ ทำให้สกลมีความคิดคัดค้านต่อพฤติกรรมตามลัทธิคอมมิวนิสต์ และไม่เห็นด้วยกับวิธีการของลัทธิคอมมิวนิสต์

ในประการสุดท้ายสกลได้มีโอกาสประสบกับระบบการเมืองการปกครองของประเทศจีนในขณะนั้นอย่างชัดเจน โดยสกลได้กล่าวถึงระบบการเมืองการปกครองของประเทศจีนในขณะนั้นดังนี้ "ประชาธิปไตยของจีนที่ข้าพเจ้าได้พบมาจอมปลอมทุกอย่าง ราษฎรไม่ใช่เจ้าของอำนาจอธิปไตย คำว่าอำนาจของปวงชนเป็นเพียงคำที่เขียนไว้โก้ ๆ เพราะอำนาจที่แท้จริงอยู่ในกำมือพวกขุนศึกชั้นนายพล ซึ่งแบ่งแบ่งเงินเพื่อยกเอาเป็นสมบัติส่วนตัว ออกเป็นแคว้น ๆ เหมือนสมัยเสียด๊กก๊ก มีอำนาจยิงเป้า หรือคักคี่ระคน ไคไคโดยไม่ต้องขึ้นศาล มีฮาเริ่มสำหรับสะสมนางบำเรอตัวอ่อน ๆ นักร้อย มีปืนสูบทุกวัน คอร์รัปชันสารพัด มีอภิสิทธิ์ทุกอย่างในการแข็งดี ปกครอง"ไพร่ฟ้า" ด้วยระบบเผด็จการแบบทหาร (military dictatorship) เล่นพวกแบบพลพรรค หรืออุตสาหกรรมครอบครัว เก็บภาษีราษฎรจนหลังไถ่ แบบซุนครีกเพื่อกระเป๋าสองของเขา และเพื่อเลี้ยงกองทัพที่เป็นมือเท้าของเขาในการยึดอำนาจและหวงอำนาจ นั่นคือประชาธิปไตยในเมืองจีนสมัยที่ข้าพเจ้าอยู่ในประเทศจีน...ประชาธิปไตยแบบนายพลนี้ไคทำให้เมืองจีนต้องรบราฆ่าฟันกันระหว่างขุนศึกทั้งหลาย...ข้าพเจ้าสยดสยองใจเสมอ เมื่อเห็นมือเท้าของพวกนายพลจีนลากคอราษฎรไป"เก็บ" ต่อหน้าต่อตาคนทั้งชาติ ราษฎรต้องตายอย่างมคปลวกตายอย่างไม่มีเสียงจะร้อง ภายใต้ระบอบประชาธิปไตยที่อบปู้ต ซึ่งทำลายสิทธิแห่งมนุษยชนของราษฎร ชาวจีนที่ต้องทนทุกข์ทรมาน อยู่ภายใต้ที่อบปู้ตของทหาร..ข้าพเจ้ารู้ว่าเขาฆ่ากันเอง เพื่อเขาจะได้เป็นใหญ่ และคนที่ต้องฉิบหายตายโหงก็คือราษฎร"²

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 30.

² สกล กุรมะโรหิต, "ครั้งหนึ่งยังจำไค," ไทส์ปาคัท 3 (28 กรกฎาคม 2501), หน้า 21.

จากประสบการณ์ดังกล่าวทำให้สคมีความเกลียดชังต่อระบบเผด็จการเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นเผด็จการฝ่ายซ้ายหรือฝ่ายขวา เพราะประชาชนส่วนใหญ่ได้รับความทุกข์ยากจากระบบดังกล่าว สคจึงมีความเห็นว่าการจัดระเบียบการปกครองอย่างเดียวยังไม่เป็นการเพียงพอ ที่จะสร้างสรรค์ความสุขให้แก่ประชาชน แม้ว่าการปกครองนั้น จะเป็นการปกครองในระบบประชาธิปไตยก็ตาม แต่สคมีความเห็นว่า "เราต้องการระเบียบการครองชีวิตครองสังคมที่มีความเที่ยงธรรม ซึ่งสามารถจะขจัดการทุจริตกินแรงอันเป็นมูลเหตุของความหิว และความยากจนให้หมดไปได้"¹ ซึ่งระเบียบการครองชีวิตครองสังคม ที่มีความเที่ยงธรรมตามความหมายของสคก็คือสารสหกรณ์นั่นเอง

ความคิดและความสนใจ

จากการที่สคได้มีโอกาสคบหาสมาคมกับบุคคลที่มีความคิดและประสบการณ์ชีวิตที่แตกต่างกัน คลอจนวนตัวของสคเองได้ประสบกับเหตุการณ์ต่าง ๆ มากมาย ซึ่งล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลต่อความคิดของสคทั้งสิ้น กล่าวคือ ในค่านบุคคล สคได้รับการถ่ายทอดความคิดจากปัญญาชนทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นสุนันต์ วิจารย์ถึตึ เจียงเฟ่ จางหลิน หรือบุคคลอื่น ๆ ก็ดี ในค่านประสบการณ์ก็ปรากฏว่าสคได้พบเห็นความชั่วร้ายของลัทธิอาณานิคม ลัทธิจักรวรรดินิยมต่างชาติ ที่ต่างกลุ่มรวมช่วงชิงและแก่งแย่งผลประโยชน์ไปจากประเทศจีน โดยไม่คำนึงประชาชนชาวจีนแม้แต่น้อย เป็นผลให้ประชาชนชาวจีนส่วนใหญ่ล้วนยากจนได้พบเห็นการต่อสู้ทางความคิดระหว่างหนอความคิด 2 หนอ คือ เสรีนิยมและคอมมิวนิสต์ จนกระทั่งต้องเกิดสงครามใหญ่ ซึ่งเป็นภัยพิบัติที่ร้ายแรง เกิดความสูญเสียอย่างมากมายทั้งในชีวิตและทรัพย์สิน ได้พบเห็นระบบเผด็จการทหาร ระบบขุนศึก ซึ่งเป็นระบบที่คุกคามสิทธิเสรีภาพของประชาชน เพราะเป็นระบบที่ปกครองโดยบุคคลเพียงไม่กี่คนใช้อำนาจปกครองประชาชนส่วนใหญ่ โดยไม่ฟังเสียงของประชาชน จากบุคคลและประสบการณ์ต่าง ๆ ดังกล่าวของสคทำให้สคยอมรับเอาความคิดดังกล่าวและคล้อยตาม แล้วนำมาหล่อหลอมเป็นความคิดของตน กล่าวคือ สคคัดค้านลัทธิอาณานิคมและลัทธิจักรวรรดินิยม

¹ สค กุรมะโรหิต, "ครึ่งหนึ่งยังจำได้," ไต้ฉบับคำท. 3 (13 ตุลาคม 2501),

เพราะสคเห็นว่าเป็นลัทธิที่มีการเอารักเอาเปรียบ ชูศรีคผลประโยชน์จากประเทศหนึ่งที่มีต่ออีกประเทศหนึ่ง ทำให้ประเทศที่ได้รับประโยชน์อย่างมากมายก็คือประเทศเจ้าอาณานิคม ส่วนประเทศที่ถูกชูศรีคผลประโยชน์มีสภาพทรุดโทรม นอกจากนี้สคยังไม่เห็นด้วยกับลัทธิเผด็จการโดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบเผด็จการทหาร เพราะภายใต้ระบบเผด็จการประชาชนถูกวิกรอนสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ถูกคุกคามจากยูเผด็จการซึ่งใช้อำนาจอย่างไม่จำกัด ในขณะที่เดียวกันสคก็ต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์เป็นอย่างมาก เพราะสคเชื่อว่าวิธีการของลัทธิคอมมิวนิสต์เป็นวิธีการที่โหดร้ายทารุณเพราะเป็นวิธีการที่ใช้กำลังเข้าโค่นล้มระบบเดิม ทำให้เกิดการนองเลือดเพราะการฆ่าฟันกันในทางตรงกันข้ามกับสคกลับมีความเชื่อมั่นในความคิดเสรีนิยมประชาธิปไตย เพราะภายในระบบเสรีนิยมประชาธิปไตยประชาชนจะมีสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค ปราศจากการบังคับข่มขู่จากชนชั้นผู้ปกครอง นอกจากนี้สคให้ความสำคัญกับเรื่องความรักในมนุษยชาติเป็นอย่างมาก และต่อต้านสงคราม ในขณะที่เดียวกันสคมุ่งแสวงหาสันติภาพ

ระยะที่ 2 ระหว่าง พ.ศ.2479-2521 ซึ่งเป็นช่วงที่สคกลับมายังประเทศไทยจนถึงแก่กรรม ในช่วงนี้ปรากฏเหตุการณ์ต่าง ๆ มากมายคือ

ในค่านสถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม นั้นปรากฏว่า ใน พ.ศ.2479-2521 นั้น เกิดการเปลี่ยนแปลงมากมายทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม กล่าวคือ ในทางการเมืองนั้นนับตั้งแต่จอมพล ป. พิบูลสงคราม ปรากฏบงกชวรเดชได้เป็นที่เรียบร้อย และ พ.อ. พระยาพหลพลพยุหเสนาลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จอมพล ป. ขึ้นมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแทน เมื่อ พ.ศ.2481 ปรากฏว่าแนวทางในการบริหารและการปกครองประเทศอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของจอมพล ป. อย่างใกล้ชิด จอมพล ป. เป็นผู้กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน กำหนดนโยบายการสร้างชาติ ตลอดจนควบคุมพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลต่าง ๆ ซึ่งมีความคิดเห็นขัดแย้งกับรัฐบาล¹

¹สิริรัตน์ ชันชพิน, ประวัติศาสตร์การเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 จนถึงปัจจุบัน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2523), หน้า 90-107.

ครั้นเมื่อประเทศไทยอยู่ในภาวะสงครามโลกครั้งที่ 2 ลักษณะทางการเมืองและการปกครอง จึงตกอยู่ภายใต้ใต้อำนาจและอิทธิพลของจอมพล ป. มากยิ่งขึ้น รูปแบบการปกครองดำเนินไปตาม วิธีการชาตินิยมอย่างเด่นชัด สิทธิเสรีภาพของประชาชนถูกริรอน ข้าราชการที่ปรากฏแก่ ประชาชนล้วนแล้วแต่ผ่านการตรวจตราจากทางราชการทั้งสิ้น กล่าวได้ว่าสภาพการเมือง การปกครองในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 อยู่ภายใต้ระบบเผด็จการทหาร¹ ครั้นเมื่อจอมพล ป. ลาออก เมื่อ พ.ศ. 2487 รัฐบาลพลเรือนที่เข้าบริหารประเทศในแต่ละยุคไม่ว่าจะมีเสถียรภาพ มากนัก รัฐบาลแต่ละยุคมีช่วงเวลาการบริหารสั้นมาก เนื่องจากต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ มากมาย ซึ่งคณะทหารภายใต้การนำของจอมพล ป. ที่เรียกว่าคณะรัฐประหาร 2490 ใช้เป็นข้ออ้างในการยึดอำนาจปกครอง หลังจากใต้อำนาจไว้แล้วคณะรัฐประหารได้แต่งตั้งนายควง อภัยวงศ์ เป็นผู้จัดตั้งรัฐบาลขึ้น แต่ต่อมานายควงก็ถูกคณะรัฐประหารบังคับ ให้ลาออก และจอมพล ป. ก็เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแทน² ในการยึดอำนาจของ คณะรัฐประหารแตกต่างกับการเข้ายึดอำนาจของคณะราษฎรโดยสิ้นเชิง เพราะบรรดาสมาชิก ของคณะราษฎรส่วนใหญ่มีแนวความคิดแบบเสรีนิยมประชาธิปไตย ซึ่งมีแนวความคิดก้าวหน้า กว่าสมาชิกของคณะรัฐประหารซึ่งมีแนวความคิดแบบอนุรักษนิยม ฉะนั้นการเกิดรัฐประหาร 2490 จึงเป็นการขจัดผู้ที่มีแนวความคิดแบบประชาธิปไตย ออกจากการเมือง และเป็น การเปลี่ยนแปลงกลุ่มผู้มีอำนาจทางการเมืองจากคณะราษฎรมาเป็นคณะรัฐประหาร ซึ่งก็คือกลุ่มทหารบกนั่นเอง³ ส่วนในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2491-2494 ก็มีการพยายามจะยึด อำนาจการปกครองหลายครั้ง แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ ต่อมาจอมพล ป. ก็ทำรัฐประหาร อีกครั้งหนึ่งเพื่อเสริมสร้างอำนาจของตนให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม นับตั้งแต่การ รัฐประหาร 2490 เป็นต้นมา จอมพล ป. ไม่อยู่ในฐานะที่มีอำนาจสูงสุดดังเช่นที่เป็นอยู่ในระหว่าง

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 107-119.

² พรรค พ่วงพิศ, ประวัติศาสตร์การปกครองและการเมืองไทย (กรุงเทพฯ มหานคร : อมรการพิมพ์, 2507), หน้า 246.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 248.

พ.ศ.2481-2487 แจจอมพล ป. กลายเป็นผู้ทำหน้าที่ประนีประนอมผลประโยชน์ของทหารบก 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มพลโท ยืน ชูณหะวัณ กับกลุ่มพันเอกสฤษดิ์ ธนะรัชต์¹ ความขัดแย้งของทหาร 2 กลุ่มนี้ยุติลงเมื่อ จอมพล สฤษดิ์ กระทำการปฏิวัติยึดอำนาจจากจอมพล ป. ไว้ได้เมื่อ พ.ศ.2500 แล้วมอบหมายให้ นายพจน์ สารสิน กับ พลโท อดอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรีตามลำดับ² ก่อนที่จอมพลสฤษดิ์ จะก้าวสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีด้วยการยึดอำนาจการปกครอง เมื่อ พ.ศ.2501 และนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา การเมืองการปกครองของไทยก็ก้าวสู่ระบบเผด็จการทหารอย่างเด็ดขาด³ จนกระทั่งจอมพลสฤษดิ์ถึงแก่อสัญกรรม เมื่อ พ.ศ.2506 และจอมพลอดอมก็สืบทอดอำนาจเผด็จการต่อมา จนกระทั่งมีการเรียกร้องรัฐธรรมนูญจากบรรดานิสิต นักศึกษา และประชาชน จนเกิดเหตุการณ์นองเลือดในเหตุการณ์วันมหาวิปโยค 14 ตุลาคม 2516 และเป็นเหตุให้จอมพลอดอม จอมพลประภาส จารุเสถียร และพันเอกณรงค์ กิตติขจร ต้องหมดอำนาจไปและเดินทางออกนอกประเทศ⁴ และเป็นกาลสิ้นสุดของคณะรัฐประหาร 2490 ค่าย หลังจากนั้นการเมืองการปกครองของประเทศไทยก็ก้าวสู่ระบบประชาธิปไตย รัฐบาลแต่ละชุดที่มาจาก การเลือกตั้ง ล้วนแล้วแต่บริหารประกาศิในระยะสั้น ๆ ทั้งสิ้น ไม่มีเสถียรภาพทางการเมือง ระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยต้องมีดินสิ้นสุดลงเมื่อ คณะทหารซึ่งเรียกว่าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ภายใต้การนำของ พล.ร.อ.สงัด

¹ พ.อ.บัญชา แก้วเกตุทอง, 36 รัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยของไทย (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2519), หน้า 203-205.

² วิชัย สุวรรณรัตน์, "การปฏิวัติรัฐประหาร และการกบฏภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475", "สัปดาห์การเมือง" (พระนคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชจำกัด, 2514), หน้า 120.

³ สิริวิรัตน์ ชันชพิน, เรื่องเดิม, หน้า 282.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 284.

ชลดอยู่ เข้าทำการยึดอำนาจการปกครองไว้ได้เมื่อ พ.ศ.2519¹ และนายชานินทร์ ภัยวิเชียร ขึ้นดำรง ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี การปกครองภายใต้รัฐบาลนายชานินทร์ อยู่ในลักษณะของเผด็จการพลเรือน แต่รัฐบาลนายชานินทร์บริหารประเทศได้ไม่นานนัก พล.ร.อ.สงัด ก็ทำการปฏิวัติโค่นล้มรัฐบาลเผด็จการของนายชานินทร์ เมื่อ พ.ศ.2520 และส่งผลให้ พล.อ. เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี²

ส่วนการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมนั้น ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 จนกระทั่งก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ปัจจัยการผลิตของสังคมไทย ตกอยู่ในมือของชนชั้นเจ้าขุนมูลนาย นายทุนตะวันตก และนายทุนชาวจีน³ แต่เมื่อจอมพล ป. ขึ้นมามีอำนาจสูงสุด เมื่อ พ.ศ.2481 ตลอดจนระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 แล้ว จอมพล ป. มีนโยบายชาตินิยมทางเศรษฐกิจ และหันไปผูกสัมพันธ์กับประเทศญี่ปุ่น ทำให้บริษัทต่าง ๆ ของนายทุนตะวันตกในประเทศไทยต้องยุติกิจการไป⁴ ซึ่งส่งผลให้นายทุนชาวไทยสามารถขยายตัวได้อย่างรวดเร็ว และทำให้การค้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่นขยายตัวอย่างกว้างขวาง ความสัมพันธ์ ทางการค้าระหว่างประเทศ

¹ ภิญญู คันทิชยคุปต์, การปกครองไทย (กรุงเทพฯ : โครงการบริการวิชาการฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2520), หน้า 62.

² เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

³ ชาวลิต วายุภักตร์, "การปฏิรูปเศรษฐกิจในประเทศไทย พ.ศ.2475-2485" ในฉัตรทิพย์ นาถสุภาและสมภพ มานะรังสรรค์ บรรณาธิการ, ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทย จนถึงพ.ศ.2484 (พระนครศรีอยุธยา:พิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527), หน้า 577-578

⁴ ภาณีศ ทรงประเสริฐ, "นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจไทย สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ตั้งแต่ พ.ศ.2481-2487", ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทย..., หน้า 651-657.

ไทยกับประเทศอุตสาหกรรม อยู่ในลักษณะที่ประเทศไทยเป็นแหล่งวัตถุดิบและ ตลาดสินค้า อุตสาหกรรม¹ สำหรับนายทุนชาวจีนซึ่ง เคยประกอบธุรกิจการค้าภายใต้ความอุปถัมภ์ ของพระมหากษัตริย์ เจ้านายและขุนนาง ยังคงประกอบธุรกิจของตนไว้ได้โดยการ เชื้อ เชิญให้สมาชิกของคณะราษฎรที่ทรงอิทธิพลทางการเมือง ไปเป็นประธานหรือกรรมการ บริษัทของคน ทำให้ธุรกิจของนายทุนชาวจีนดำเนินกิจการได้อย่างมั่นคงภายใต้ความคุ้ม ครองของนักการเมือง² ควบคู่ไปกับการขยายตัวของนายทุนชาวจีนชนชั้นกรรมากรรมที่มี การขยายตัวขึ้นในลักษณะของการรวมตัวเป็นสมาคม แต่ก็มีได้เป็นฐานอำนาจทางการเมือง ให้กับคณะราษฎร เช่นเดียวกับชาวนา³ นอกจากนี้รัฐบาลยังได้ก่อตั้งรัฐวิสาหกิจและบริษัท กิ่งราชการขึ้นเป็นจำนวนมากอยู่ภายใต้การบริหารของสมาชิกคณะราษฎร⁴ และกลายเป็น ฐานอำนาจทางเศรษฐกิจให้แก่สมาชิกคณะราษฎร ในขณะที่เดียวกันสมาชิกคณะราษฎร ได้ก่อตั้งธุรกิจส่วนตัวขึ้น ส่วนใหญ่แล้วเป็นธุรกิจด้านพาณิชย์และการเงินมากกว่า อุตสาหกรรม ฉะนั้นจึงไม่มีใครมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคมไทยมากนัก ต่อมาเมื่อสิ้นสงครามโลกครั้งที่ 2 จนกระทั่งถึง ปี พ.ศ.2500 ในช่วงนี้เป็นช่วงของระบบ ทุนนิยมโดยรัฐ กล่าวคือ รัฐมีบทบาทอย่างสำคัญในฐานะที่เป็นตัวผู้ประกอบการและ

¹ ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจและสังคม (กรุงเทพมหานคร : อมรการพิมพ์, 2527), หน้า 371-372.

² ณรงค์ เพชรประเสริฐ, กลุ่มทุนนิยมผูกขาดในประเทศไทย (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์), หน้า 40-41.

³ ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, เรื่องเดิม, หน้า 375-376.

⁴ ฉายิต ทรงประเสริฐ, เรื่องเดิม, หน้า 658-663.

ผู้ส่งเสริมธุรกิจเอกชนด้วย รัฐบาลได้ก่อตั้งรัฐวิสาหกิจ เป็นจำนวนมากจนอาจกล่าวได้ว่าเป็นยุคทองของรัฐวิสาหกิจไทย อย่างไรก็ตามการก่อตั้งรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ เป็นไปเพื่อประโยชน์ของข้าราชการพลเรือนและทหาร การเข้าไปเป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ นั้นเป็นเพียงการแจกจ่ายผลประโยชน์ที่ทหารชั้นผู้ใหญ่มอบให้แก่ผู้อยู่ภายใต้การอุปถัมภ์ของตนเท่านั้น¹ ทหารยังคงดำเนินธุรกิจส่วนตัว ส่วนมากเป็นการดำเนินธุรกิจกับระบบราชการที่ตนมีอิทธิพลอยู่ โดยใช้อิทธิพลทางการเมืองโดยตรงเพื่อให้ธุรกิจประสบผลสำเร็จ นอกจากนี้ทหารยังให้ความคุ้มครองแก่นายทุนชาวจีนทั้งในธุรกิจการเงิน การธนาคาร การประกันภัย ฯลฯ ซึ่งนายทุนชาวจีนก็ยินยอมรับการคุ้มครองจากทหารและนักการเมือง ทำให้เกิดอภิสิทธิ์ในทางการค้า² สำหรับกรรมกรนั้น รัฐบาลได้เข้าครอบงำและใช้เป็นฐานพลังอำนาจของตน เมื่อจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ยึดอำนาจ เมื่อ พ.ศ. 2500 เป็นต้นมา เป็นช่วงของการขยายระบบทุนนิยม รัฐบาลภายใต้การนำของจอมพล สฤษดิ์ และจากการสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกา หันมาใช้แผนทางเศรษฐกิจแห่งชาติ มีการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม³ โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการสร้างพื้นฐานการพัฒนา ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมการลงทุน เร่งรัดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ รัฐบาลได้ใช้งบประมาณจำนวนมากในการสร้างปัจจัยพื้นฐานในการผลิต (infrastructure) ทำให้มีการลงทุนจากต่างประเทศเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจของไทยอย่างรวดเร็ว ที่สำคัญก็คือชาวต่างประเทศลงทุนได้อย่างเสรี⁴ การส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการเศรษฐกิจระหว่าง

¹ ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, เรื่องเดิม, หน้า 380.

² ณรงค์ เพชรประเสริฐ, เรื่องเดิม, หน้า 24-25.

³ พ.อ.บัญชา แก้วเกตุทอง, เรื่องเดิม, หน้า 263-266.

⁴ สุธี ประศาสน์เศรษฐ์, "วิวัฒนาการระบบเศรษฐกิจไทยในรอบ 200 ปี," ในทิรณ ใจวัชรินดี บรรณาธิการ, เศรษฐกิจไทย: การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เทพราชานพร, 2525), หน้า 49-50

ประเทศมากขึ้น ทำให้ความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างประเทศของไทยอยู่ในลักษณะเป็น อาณานิคมทาง เศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และกลุ่มตลาดร่วมยุโรป¹ แต่การขยาย ตัวของทุนนิยมต่างชาติ ไม่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของไทยแต่อย่างใด เพราะนักลงทุน ต่างชาติเน้นการลงทุนด้านอุตสาหกรรมการผลิต (manufacturing industry) เหมือนแร่ การเงิน การธนาคาร ประกอบกับมีการปกปิดเทคโนโลยีระดับสูงไว้ ฉะนั้นจน กระทั่งปัจจุบันการนำเอาวิทยาการสมัยใหม่ไปใช้ในการเกษตรกรรมของไทยจึงยังอยู่ใน ระดับที่ต่ำมาก² นอกจากนี้จากนโยบายดังกล่าวที่ผู้จะทำให้เงินทุนไทยขยายตัวได้อย่าง กว้างขวาง จนเกิดแนวโน้มของการรวมทุนเป็นบริษัทขนาดใหญ่หรือในรูปของกลุ่มผูก ษาคมากขึ้น³ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาของเงินทุนไทยก็ยังต้องพึ่งพาข้าราชการหรือนัก การเมืองที่ทรงอิทธิพลอยู่⁴ และรัฐบาลได้ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสมาคมในรูปแบบ ต่าง ๆ แต่ในขณะเดียวกันกลับไม่ส่งเสริมกรรมกรและชาวนา เพื่อให้รวมตัวกันเป็นกลุ่ม ผลประโยชน์ ผลก็คืออำนาจต่อรองระหว่างกรรมกรและชาวนาฝ่ายหนึ่ง กับพ่อค่านายทุน อีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งไม่หักเหยกันอยู่แล้ว มีความไม่เท่าเทียมกันมากยิ่งขึ้น ความแตกต่างในค่านอำนาจต่อรองดังกล่าวมีผลกระทบต่อการแบ่งปันรายได้ในทางที่ไม่เป็น

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 57-58

² ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, เรื่องเดิม, หน้า 393-394.

³ อำนวย เพชรณรงค์, "วิวัฒนาการการผูกขาดในประเทศไทย" ในคณะ เศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, เศรษฐกิจไทย : โครงสร้างกับการเปลี่ยนแปลง (กรุงเทพฯ นคร : พ.จิระการพิมพ์, 2521), หน้า 175-180.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 179.

กรรมมากขึ้น ชาวนายยังคงประสบปัญหาเรื่องการตกราคา หนี้สิน คอกเบี้ยสูง และ
ขาดเทคโนโลยีในการผลิต ตลอดจนชาวนาไม่ได้รับความช่วยเหลือในด้านการปฏิรูประบบ
กรรมสิทธิ์ในที่ดิน และนายทุนได้ใช้ธนาคารเป็นกลไก เอาทุนจากชาวนาไปไร่และลงทุน
ในเมืองเป็นส่วนใหญ่ ทำให้เศรษฐกิจชนบทขาดการลงทุน¹ การพัฒนาที่พอเพียงจึงมี
ผลทำให้ประสิทธิภาพในการผลิตชนบทตกต่ำ และประชาชนในชนบทมีสภาพความเป็นอยู่
ที่ยากจน

ประสบการณ์และบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ในระหว่างที่สกออยู่ในประเทศไทย เมื่อกลับจากประเทศจีนจนกระทั่งถึงแก่
กรรมนั้นมีเหตุการณ์และบุคคลที่มีอิทธิพลต่อความคิดของสกอ กล่าวคือ เมื่อสกอกลับมา
ประเทศไทยแล้วถูกทางราชการคอยสอดส่องความเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลาด้วยเกรงว่า
สกอจะนำเอาลัทธิคอมมิวนิสต์มาเผยแพร่ในประเทศไทย เพราะสกอนั้นกลับมาจากประเทศ
จีนอันเป็นถิ่นแคว้นแห่งการปฏิวัติ ซึ่งการที่สกอถูกสอดส่องความเคลื่อนไหวเช่นนี้ สร้าง
ความโกรธแค้นให้กับสกอเป็นอย่างมาก ดังที่สกอได้บรรยายความรู้สึกว่า "สิ่งที่กระเทือน
ใจข้าพเจ้าอย่างที่สุดก็คือ กรณีที่ข้าพเจ้าต้องกลายสภาพจากเสรีชนไปสู่สภาพที่ละม้าย
คล้ายคลึงกับผู้อยู่ภายใต้การควบคุมของระดัประหาร ข้าพเจ้าไม่ทราบว่าจะข้าพเจ้าได้
กระทำผิดคิดร้ายอะไร คำรวจอันควรจะมีพิทักษ์สันติราษฎร์ในยุคนั้น จึงได้ย้ายหน้าที่ยัน
มีเกียรติไปเป็นผู้คุมนักโทษแบบคำรวจของมุสลิมของอิตาลี คอยส่งสายลับติดตาม
ข้าพเจ้าทุกฝั้ว" ² อย่างเช่นในกรณีที่สกอได้คบเพื่อน ๆ มาร่วมสังสรรค์กัน ก็ถูกทาง
กระทรวงมหาดไทยตรวจสอบอย่างใกล้ชิด ซึ่งสกอก็มีความเห็นว่าเป็นการคุกคามสิทธิเสรีภาพ

¹ สุทธิ ประสาศน์เศรษฐ์, เรื่องเกิม, หน้า 67-69

² "บาร์บารา" (นามแฝง), "แผ่นดินแห่งความกลัว," ปิยมิตร 6 (3 สิงหาคม
2495), หน้า 45.

ส่วนบุคคลอย่างมาก แต่ในอีกนัยหนึ่งสกกกลับเห็นว่าการกระทำของราชการดังกล่าวมีประโยชน์อยู่บ้าง ก็จึงจะเห็นได้จากกรที่สกกกล่าวว่า " การที่ผู้ยิ่งใหญ่แห่งกระทรวงมหาดไทย เกิดเมืออำนาจ บุกรุกเข้ามาเหยียบย่ำ สิทธิมนุษยชนของข้าพเจ้าในวันนั้น ข้าพเจ้าถือว่าควรมีประโยชน์อยู่บ้าง เพราะมันทำให้ข้าพเจ้าแน่ใจมากขึ้นว่าคำว่า ประชาธิปไตยที่ทุกคนอยู่เชิงแซ่หัวเมืองไทยในขณะนั้น มีความหมายแคไหน และข้าพเจ้าควรเตรียมตัวต่อสู้กับบรรดานักการเมืองคนไทยใจเหี้ยมหาญพวกนี้ได้อย่างไร" ¹ หรือในกรณีอื่น ๆ เช่น ที่สกกกล่าวว่า "แม้ในแม่น้ำทวมใหญ่ เมื่อ พ.ศ. 2485 ข้าพเจ้ายังถูกสะกดรอยอยู่ บางคืนขณะที่นั่งทำหนังสือพิมพ์ "เอกชน" อยู่ในอิษณริตซึ่งจมอยู่ใต้น้ำ สันติบาล เรือลอยก็เอาเรือมาจอดอยู่ใต้น้ำค่างสำนักงานคานถนนวิสุทธิกษัตริย์" ² จากประสบการณ์เหล่านี้ได้สร้างความสำนึกให้กับสกกเป็นอย่างมาก เกี่ยวกับระบบการปกครองของไทยในขณะนั้น โดยสกกกล่าวว่า "เมื่อไทยไม่ใช่เมืองประชาธิปไตยแน่ที่ข้าพเจ้าเคยสงสัยว่า เมืองไทยควรจะเป็นเมืองของพวกนายพลแบบที่เมืองจีนกำลังเป็นอยู่ในขณะนั้น น่าจะไม่ผิดเสียแล้ว ข้าพเจ้าสาปแช่งประชาธิปไตยของเจียงไคเช็คมาหยก ๆ พอเข้ามาถึงเมืองไทยก็เจอเข้ากับตัวเอง" ³ และ "แค่นี้จากวินาทีที่ข้าพเจ้ารู้ว่าถูกสายลับสะกดรอย ข้าพเจ้าก็รู้ว่าข้าพเจ้าคงจะหนีประชาธิปไตยที่อบุ้ตแบบเมืองจีนไม่พ้นเสียแล้ว ไม่มีประชาธิปไตยในเมืองไทย จะมีก็แค่ประชาธิปไตยที่ราษฎรคองมีชีวิตอยู่ที่โศปบุ้ต หรือสันเกือกของนักกินเมืองอับริย์" ⁴ และในระหว่างที่สก

¹ สก กุรมะโรหิต, "ครั้งหนึ่งยังจำได้," โทสปีคาร์ท 2 (21 กรกฎาคม 2501), หน้า 21.

² สก กุรมะโรหิต, "ครั้งหนึ่งยังจำได้," โทสปีคาร์ท 3 (28 กรกฎาคม 2501), หน้า 37.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

รับราชการอยู่ที่กระทรวงธรรมการ (กระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบัน) นั้น ปรากฏว่า สกได้รับดารชมเชยจากราชการชั้นผู้ใหญ่จำนวนหลายครั้ง ห้ามมิให้สกเขียนบทความทางการเมืองที่วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลเผด็จการในต่างประเทศ ตลอดจนวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลไทยนั้นขณะนั้น เพราะการกระทำดังกล่าวเป็นการผิดวินัยของข้าราชการ ซึ่งสกเองก็ยอมรับว่า "พฤติกรรมของข้าพเจ้าเป็นการผิดวินัยข้าราชการ แต่ข้าพเจ้าทำถูกต้องแล้วในฐานะที่เป็นคนไทยซึ่งไม่ต้องการจะคิดว่าชาติไทย ไม่ใช่ชาติของข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามีสิทธิเต็ม 100 เปอร์เซ็นต์ ที่จะต่อสู้เพื่อให้อธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทยซึ่งมีข้าพเจ้าอยู่ด้วยคนหนึ่ง" ¹ อย่างไรก็ตาม จากประสบการณ์เช่นนี้มีผลต่อสกอย่างมาก ถึงที่ สกกล่าวว่า "การล้างสมองมีผลทางใจอย่างลึกซึ้ง ข้าพเจ้าเริ่มสับสนและเริ่มเข้าใจว่า อาชีพทางการเมืองเป็นงานข้าราชการเห็นจะยึดถือไม่ไ้เสียแล้ว เพราะข้าพเจ้าไม่คิดว่า ข้าพเจ้าเกิดมาเป็นคนไทย เพื่อจะถูกอุกหู อุกปาก และบิศา...แต่ก็ตั้งใจว่าพอไรวันที่รัฐบาลเวียนครบสวามงคลสุดท้ายแล้ว ข้าพเจ้าก็ขอลาไปเป็นเสรีชนที่เป็นตัวของตัวเอง เพื่อจะคิดและเขียนอย่างอิสระเสรีจริง ๆ.." ² ซึ่งเป็นความจริง เมื่อสกไร้หนี้เงินกู้รัฐบาลจนครบถ้วนตามสัญญาแล้ว สกก็ลาออกจากราชการในทันที และเนื่องจากบทความทางการเมืองของสกนั้นมีลักษณะตรงไปตรงมาและรุนแรง จนได้รับการคัดค้านจากทางกรมตำรวจว่าเป็นการชักจูงความสงบและความเรียบร้อยของประชาชน จนกระทั่งบทความทางการเมืองของสกนั้นจะต้องผ่านการตรวจก่อน ซึ่งจะลงพิมพ์ได้แค่นั้นที่สุดในที่สุดสกก็ถูก พล.ต.ท. พระพิณจินตคติ รองอธิบดีกรมตำรวจในขณะนั้นเรียกสกเข้าพบ เนื่องจากเห็นว่าบทความทางการเมืองนั้นเป็นการโฆษณาของลัทธิคอมมิวนิสต์ ซึ่งสกก็ปฏิเสธแต่จากการเผชิญกับเหตุการณ์เช่นนี้ ทำให้สกยิ่งยึดมั่นในความศรัทธาของคอมมิวนิสต์ และยืนหยัดในความศรัทธาของตนตลอดมา ไม่เปลี่ยนแปลง ดังจะเห็นได้จากที่สกกล่าวว่า

¹ สก กุรมะโรหิต, "ครั้งหนึ่งยังจำได้," ไทล์ปคำ 3 (18 สิงหาคม 2501),

หน้า 16.

² สก กุรมะโรหิต, "ครั้งหนึ่งยังจำได้," ไทล์ปคำ 2 (14 กรกฎาคม

2501), หน้า 33.

"...แต่ข้าพเจ้าก็พอใจ เพราะการชุมนุมในวันนั้นทำให้ข้าพเจ้ามีกำลังใจดีขึ้นอีก ที่จะต่อสู้กับการบีบคั้นกดขี่ของพวกเขาเลือกสีน้ำเงิน และพวกสรวมยูนิฟอร์ม ที่ไม่ยอมเคารพสิทธิแห่งมนุษยชนสืบต่อไป" ¹

ไม่เพียงแต่สจจะถูกคุกคามจากอำนาจรัฐเท่านั้น ในระหว่างนั้นสจก็มีโอกาสเห็นเพื่อนร่วมอาชีพอื่น ๆ ที่ถูกคุกคามจากอำนาจรัฐเช่นเดียวกัน หรือเหตุการณ์อื่น ๆ ในลักษณะเดียวกัน ดังที่สจได้บรรยายไว้ดังนี้คือ "ในชีวิตของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าไม่ขอลิขิตการทำร้ายหนังสือพิมพ์และจักรวรรดิรัฐธรรมนูญไทยในระบบเรื่อผู้นำแห่งกาพย์ยูกุค นั้น ข้าพเจ้าจะไม่ล้มความอับปางของสภาพแห่งการ เป็นเสรีชน ซึ่งเกิดจากการเหวี่ยงแหเข้าควบคุมและป้ายสีควายนำมือของสายลับแห่งระบอบเผด็จการ ข้าพเจ้าจะไม่ล้มความอกสันขวัญหายของประชาชนที่ไม่แน่ใจว่าคนจะเป็นเหยื่อของโอบุรภัยเมื่อใด ข้าพเจ้าจะไม่ล้ม"ศาลพิเศษ" ซึ่งปิดประตูคุกักสินประหารชีวิตคนไทย 18 คน อย่างเหี้ยมเกรียม...ข้าพเจ้าจะไม่ล้มเป็นอันขาดว่าการตั้ง "ศาลพิเศษ" อันโหดเหี้ยมทารุณ เพื่อจะกวาดล้างฝ่ายตรงกันข้าม...ที่แท้ก็คือแผนการอันหนึ่งที่ข่มเอาการประหารชีวิตคนไทย 18 คน มาเป็นเครื่องมือสำหรับขู่ขวัญประชาชน...นั่นคือระบอบแห่งความกลัว นั่นคือระบบแห่งการบังคับขมิ้มที่ร่นกลุ่มน้อยได้พึ่งอาจระทำต่อชนกลุ่มใหญ่ นั่นคือทุกสิ่งทุกอย่าง...ที่ข้าพเจ้าได้เห็นควยาคาตัวเอง" ² จากประสบการณ์เช่นนี้ยังมีผลให้สจคัดค้านการปกครองปกครองในระบอบเผด็จการมากขึ้นหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งสจยิ่งเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น และจากการที่สจได้อุปสมบทที่วัดเทพศิรินทราวาส เมื่อ พ.ศ.2482 มาระยะเวลาหนึ่ง ทำให้สจได้รับอิทธิพลทางศาสนาที่มีต่อความคิดของสจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทำให้สจเห็นถึงการดำรงชีวิตอยู่ควย การปราศจากการเบียดเบียนกัน อยู่ในสังคมควยความสงบสุข นอกจากสจจะทองเผชิญกับระบบดังกล่าวแล้ว เมื่อพิจารณา

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

² "บาร์บารา" (นามแฝง), "แผ่นดินแห่งความกลัว," ปียมิตร 6 (3 สิงหาคม 2495), หน้า 47.

ในค่านบุคคลแล้ว บรรคานักการเมืองทั้งหลายที่มีกิจกรรมทางการเมืองตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ล้วนแล้วแต่มุ่งแสวงหาผลประโยชน์จากประชาชนทั้งสิ้น ดังเช่นที่สกกล่าวไว้ว่า "ข้าพเจ้าได้พบแต่ักการเมือง และนักการทหาร ที่ถือคติว่า อำนาจคือเป็น คนพวกนี้ได้ไ้ไปในและอิทธิพลของป็น เขากระทำการรุกรานสิทธิอันชอบธรรมของประชาชนคนยากผู้เสียภาษีอากรเนื่อง ๆ " ¹ ซึ่งทำให้สกไม่มีความเชื่อถือในบรรคานักการเมืองทั้งหลาย ในทางตรงกันข้ามสกกลับเห็นความสำคัญของประชาชน ครั้นเมื่อสกลาออกจากราชการแล้ว สกหันไปประกอบอาชีพทำไร่ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะสกได้เห็นชีวิตชาวไร่ของเพื่อนร่วมโรงเรียน คือ หม่อมหลวง ค้อย จุมสาย ซึ่งได้ใช้ชีวิตชาวไร่อยู่ที่ปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งสกเองก็ยอมรับในอิทธิพลดังกล่าว ดังที่สกกล่าวไว้ว่า "ม.ล. ค้อยได้ใช้ชีวิตเป็นชาวไร่อยู่ที่ปราณบุรี ตกแตกทำงานอย่างทรท เป็นคหบดีของปราณที่มีบ้านเค็มไปค้วยศิลปะของการตกแดง ข้าพเจ้าต้องสารภาพว่าชีวิตของ ม.ล. ค้อย เป็นอิทธิพลทางใจอันหนึ่งที่ทำให้ข้าพเจ้าต้องหันมาเป็นชาวไร่บ้าง" ² และในระหว่างที่สกออกไปทำไร่อยู่นั้น สกได้พบเห็นชีวิตของชาวไร่ชาวนาที่ยากจนประสบกับปัญหามากมาย แต่ในขณะที่เดียวกันคนในกรุงเทพฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งักการเมือง ซึ่งส่วนใหญ่ร่ำรวยมาก ทำให้สกเห็นถึงความแตกต่างในเรื่องการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรมทั้งนี้เป็นผลมาจากระบบการเมืองการปกครองที่มุ่งแต่ประโยชน์ของชนชั้นปกครองเท่านั้น ในขณะที่เดียวกันตัวของสกเองก็ประสบปัญหาเช่นเดียวกับชาวไร่ชาวนาอื่น ๆ เช่น ปัญหาการขาดเงินทุน ปัญหาคนกลางกรราคา ฯลฯ ก็ยิ่งทำให้สกเข้าใจปัญหาได้อย่างลึกซึ้ง และค้วยความเชื่อมั่นแต่เคิมมาแล้วว่า (สหกรณจะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าว) สกจึงแสวงหาความรู้เกี่ยวกับการสหกรณ โดยการศึกษาจากหนังสือจำนวนมากและ

¹ "บาร์บารา" (นามแฝง), "ปรัชญาของพล ค.ท. เน่า," ปิยมิตร 9 (20 เมษายน 2495), หน้า 24.

² สก กุรมะโรหิต, "ล่อแดง," ชีวิตและงานของหม่อมหลวงค้อย จุมสาย. 2504 ไม่ปรากฏเลขหน้า.

เดินทางไปงานที่เกี่ยวข้องกับนิคมต่าง ๆ ของกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่นิคมพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี¹ สกได้เห็นชาวบ้านในนิคมมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีมาก ถึงที่สกกล่าวว่า "งานทุกชิ้นที่ข้าพเจ้าได้ดูมาตลอดนิคมในวันนั้น เป็นงานที่ควรได้รับความชื่นชม ไม่ว่าจะเป็นงานสร้างถนน งานบริการน้ำใช้ งานพัฒนาหมู่บ้านใหม่ งานสร้างอ่างเก็บน้ำ ซึ่งกรมชลประทานเป็นผู้รับจ้างทำในการควบคุมของนิคม งานส่งเสริมกิจกรรม เช่น ข้าวโพก ซึ่งทำรายได้ให้แก่ชาวบ้านถึงเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 10 ล้านบาท งานให้การศึกษแก่เยาวชน งานให้การรักษาพยาบาล เช่น การสาธารณสุข งานให้การอบรมมันิลย์แก่ชาวบ้านทั้งในความรอบรู้และในทางศีลธรรมและวัฒนธรรม ฯลฯ งานอันก้าวหน้านั้นคงดังกล่าวนี้ได้แสดงว่าคนไทยทำงานได้ก็เสมอ ถ้าจะตั้งใจทำกันจริงๆ"² ก็ยิ่งสร้างความเชื่อมั่นให้กับสกเป็นอย่างมากกว่าวิธีการสหกรณ์จะสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาชนบทของประเทศไทย ตลอดจนสามารถแก้ไขปัญหาค่าง ๆ ที่ชาวไร่ชาวนาประสบกันอยู่ได้ และในขณะที่สกกำลังประสบปัญหาขาดเงินทุนเช่นเดียวกับชาวไร่ชาวนาทั่ว ๆ ไป แม้ว่าสกจะได้พยายามกู้เงินจากทางราชการและสถาบันเอกชนอื่น ๆ แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ ครั้นเมื่อสกได้พบกับหม่อมหลวงเชษ สนิทวงศ์ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มในการก่อตั้งธนาคารประชาชนขึ้น สกก็ยอมรับในความคิดดังกล่าวด้วย ถึงที่สกกล่าวว่า "หม่อมหลวงเชษ สนิทวงศ์ ได้จุกจุกชวนความคิดให้แก่ข้าพเจ้า ก็คือการตั้งธนาคารประชาชน (People Bank) โดยไม่ต้องทำลายธนาคารพาณิชย์ (Commercial Bank) ด้วยการ nationalize ความวิธีการสังคมนิยมหรือคอมมิวนิสต์"³ ทำให้สกมีความคิดที่จะให้รัฐบาลก่อตั้งธนาคาร

¹ "বার্‌বারา" (นามแฝง), "โครงการบูรณะชนบทแห่งชาติ," ไทล์ปคัท 3 (1 กันยายน 2501), หน้า 33.

² "বার্‌বারา" (นามแฝง), "โครงการบูรณะชนบทแห่งชาติ," ไทล์ปคัท 3 (25 สิงหาคม 2501), หน้า 33.

³ สก กุระมะโรหิต, "ธนาคารสหกรณ์," สหกรณ์ทางรอดทางเดียวของไทย (กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด กิตติวรรณ, พ.ศ.2519), หน้า 121-122.

สหกรณ์ให้กับประชาชนโดยทั่วไปเพื่อแก้ไขปัญหา การขาดแคลนเงินทุน ซึ่งถ้าได้มีการก่อตั้งธนาคารสหกรณ์ได้เป็นผลสำเร็จแล้ว ก็จะสามารถช่วยเหลือเกษตรกรชาวไทย ให้นำเงินทุนไปทำการผลิตต่อไปได้ด้วยดี

ความคิดและความสนใจ จากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่สคได้รับเมื่ออาศัยอยู่ในประเทศจีน ทำให้สคมีความคิดกังวลมาแล้วข้างต้น ครั้นเมื่อสคกลับมายังประเทศไทย สคก็อาศัยประสบการณ์ของตนนำมาเปรียบเทียบกับสังคมไทยบ้าง ก็ปรากฏว่าในความคิดของสคนั้น ประเทศไทยก็มีสภาพที่ไม่แตกต่างกับสภาพสังคมประเทศจีนแต่อย่างใด กล่าวคือ สคเห็นว่าสภาพทางการเมืองนั้นประชาชนถูกคุกคามสิทธิเสรีภาพเป็นอย่างมาก แม้ว่าจะได้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เมื่อ พ.ศ. 2475 แล้วก็ตาม แต่อำนาจในทางการเมืองปกครองประเทศหาได้อยู่ที่ประชาชนไม่ อำนาจปกครองนั้นอยู่ในกำมือของพวกนักการเมือง เพียงไม่กี่คนเท่านั้น ที่ผลักดันมาใช้อำนาจทางการเมือง โดยการใช้อำนาจโค่นล้มประมุขทางการเมือง แล้วขึ้นมามีอำนาจทางการเมืองแทน และไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองสักกี่ครั้งก็ตาม ก็ไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนแต่อย่างใดเลย ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่าสคได้รับการคุกคามจากอำนาจรัฐตั้งแต่เมื่อสคกลับมายังประเทศไทยได้ไม่นาน และถูกตรวจสอบความประพฤติอยู่ตลอดเวลา ตลอดจนการข่มขู่จากข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในยุคนั้นทำให้สคทนไม่ไหวกับสภาพดังกล่าวได้ สคจึงทำการต่อต้านระบบดังกล่าวโดยการเขียนบทความต่าง ๆ ที่ตีคัดค้านระบบเผด็จการ แต่ในขณะเดียวกันก็แสวงหาสิทธิเสรีภาพ ครั้นเมื่อสครับราชการได้ครบกำหนดตามที่ได้เป็นลูกหนี้รัฐบาลแล้ว สคก็ลาออกจากวงราชการ เพราะทนไม่ไหวกับระบบที่คุกคามต่อสิทธิเสรีภาพ เมื่อสคลาออกจากวงราชการแล้วก็ออกไปประกอบอาชีพเช่นเกษตรกรที่ตำบลคงหัวโขด จังหวัดปราจีนบุรี โดยตั้งชื่อไร่ว่า "ไร่นานดินไทย" สคทำไร่นานดินไทยอยู่ 6 ปีเศษ แต่ไม่ได้ผลเพราะถูกพ่อค้าคนกลางกดราคา สคจึงได้ย้ายไปที่หมู่บ้านหนองจับเต่า ตำบลนาจอมเทียน จังหวัดชลบุรี เพื่อทำโครงการบูรณะชนบท หมู่บ้านหนองจับเต่า แต่สคก็ไม่ประสบผลสำเร็จอีกเพราะขาดแคลนเงินทุน แม้ว่าจะได้พยายามขอความช่วยเหลือในค่านำเงินทุนจากสถาบันต่าง ๆ แล้วก็ตาม

ความคิดทางการ เมืองของลค

จากที่ได้ศึกษาประสมการณ์และอิทธิพลทางความคิดทางการ เมืองที่มีต่อลคมา แล้วจะได้นำมาสู่ความคิดทางการ เมืองในลักษณะรวมของลคดังมีรายละเอียดดังนี้คือ

ความคิดพื้นฐาน

ลคเริ่มต้นด้วยการกล่าวว่า "มนุษย์แต่ละคนเกิดมากับแรงงานที่เป็นของตนเอง"¹ ดังนั้น "มนุษย์ควรมีสิทธิเสรีภาพในการออกแรงงานและควรมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่แรงงานทางกายและใจได้สร้างให้แก่เขาอย่างสุจริต แต่กรรมสิทธิ์ไม่พึงหมายถึงการสะสมหรือกอบโกยทรัพย์สินที่ได้มาจากแรงงานส่วนเกินของผู้อื่น หรือแม้กระทั่งแรงงานส่วนเกินของตนเองในบางกรณี เพราะทรัพย์สินอันเกิดจากแรงงานส่วนเกินโดยเฉพาะแรงงานส่วนเกินของผู้อื่น เป็นทรัพย์สินที่พ่วงเอาภาษี มิใช่เพื่อตนเท่านั้น หากเพื่อประโยชน์อันพึงเกิดแก่สังคมด้วยหรือพึงลดละในทางใดทางหนึ่ง เพื่อประโยชน์สุขของผู้อื่นอันได้เสียแรงงานส่วนเกินไป ไม่พึงสะสมไว้เพื่อประโยชน์ของตนโดยเฉพาะหรือไม่พ่วงเอาภาษี (เช่นลงทุนในการงาน) เพื่อกำไรที่ตนเองจะกอบโกยแต่ฝ่ายเดียวอย่างทัฬหี"² แต่ในความเป็นจริงแล้ว ลคเห็นว่ามนุษย์ส่วนใหญ่มิได้รับผลประโยชน์จากการใช้แรงงานของตนอย่างสมบูรณ์ เพราะมนุษย์ส่วนใหญ่ได้ถูกชนกลุ่มน้อยขูดรีดเอาประโยชน์ไปเป็นประโยชน์ส่วนตน ถึงลักษณะที่ลคเรียกว่าเป็น "การกินแรง" (exploitation) ซึ่งลคได้ให้คำจำกัดความของการกินแรงว่า "การกินแรงคือ การครองชีวิตอยู่ด้วยแรงงานของผู้อื่นอันตนมิควรได้"³ และลักษณะของการกินแรงนั้นลคเห็นว่ามิใช่ทั้งหมด 6 ประการคือ⁴

¹"บาร์บารา" (นามแฝง), "เมืองสหกรณ์," ปิยมิตร 8 (5 ธันวาคม 2496), หน้า 48.

²"บาร์บารา" (นามแฝง), "เมืองสหกรณ์," ปิยมิตร 8 (19 ธันวาคม 2496), หน้า 5.

³"บาร์บารา" (นามแฝง), "เมืองสหกรณ์," ปิยมิตร 8 (1 มิถุนายน 2497), หน้า 7.

⁴ลค ฤกษ์โรหิต, "ข้อคิดจากไร่แผ่นดินไทย," ปิยมิตร 12 (20 มีนาคม 2501), หน้า 50.

1. คอรัปชั่น...คอรัปชั่น การได้มาด้วยวิธีการที่ไม่สมควรซึ่งประโยชน์ของประชาชนหรือของส่วนรวม หรือประโยชน์อื่นใดอันตนมิควรได้ คอรัปชั่นนี้ พุคอย่างไทย ๆ ก็คือ การโกงประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อมนั่นเอง วิธีการคอรัปชั่นมีอยู่มากมายนับไม่ถ้วน สุกแต่แท้ของโอกาสที่จะทำลงไป

2. ระบบคอกเบี้ย ระบบคอกเบี้ยอัตราสูง

3. ระบบคนกลาง คนกลางในที่นี้ไม่ได้หมายถึงพ่อค้าที่รับสินค้ามาขาย ตั้งแต่การขายปลี๊กและขายส่ง แต่หมายถึงพวกเสือนอนกินที่หาเงินจากการรบกวนมือโดยไม่ต้องทำอะไรมาก คนพวกนี้ก็เช่นเดียวกับนายเงินและนักคอรัปชั่น ล้วนเป็นต้นเหตุให้ราคาทุนสูงหรือค่าครองชีพสูง ซึ่งเป็นการกินแรงประชาชนผู้ซื้อสินค้าอันเป็นชนกลุ่มใหญ่ในทางอ้อม

4. ระบบผูกขาด ระบบนี้ทำลายคุณภาพของสินค้า เพราะต้องการแข่งขันออกไปเสียจากตลาด และทำให้ค่าครองชีพสูงเพราะทำให้ราคาสินค้าแพง ซึ่งเป็นการกินแรงผู้ซื้อ (อันเป็นชนกลุ่มใหญ่ผู้ออกแรงงาน) ในทางอ้อม

5. ระบบการพนัน...ระบบการพนันเป็นระบบกินแรงที่ร้ายอีกระบบหนึ่ง เพราะเป็นระบบที่ชนกลุ่มน้อย (เจ้ามือ) ไขกอลูบบายชู้ครีคแรงงาน (เงิน) ไปจากชนกลุ่มใหญ่อย่างไ้เปรียบที่สุด และนอกจากจะกินแรงประชาชนถึงขนาดที่อ่านาจซื้อของประชาชนต้อง เสื่อมโทรมจนตลาดอาจจะยืนตายแล้วยังทำลายกำลังผลิตของประชาชนอย่างย่อยยับอีกด้วย เพราะประชาชนพากันทอดทิ้งการงานไปลุ่มหลงอยู่กับการพนัน

6. ระบบเช่า ระบบนี้ก็เป็นการกินแรงอย่างทารุณเหมือนกัน เช่น เอาอุปกรณ์การผลิตที่ธรรมชาติได้ให้ไว้แก่มนุษย์มาให้เช่าในอัตราค่าเช่าสูง โดยที่ผู้ใช้เช่าประพฤติก็นเป็นเสือนอนกิน เป็นต้นว่า การเช่าไร่เช่านา เป็นต้น

สดเห็นว่าตลอดระยะเวลาที่ผ่านมามนุษย์ได้ถูกชู้ครีคเอารัดเอาเปรียบในลักษณะที่เรียกว่าการกินแรงกันนี้มาโดยตลอด ดังที่สดกล่าวว่า "ตลอดเวลาห้าพันกว่าปีซึ่งประวัติศาสตร์สามารถจะบันทึกเหตุการณ์ไว้ได้นี้ มนุษย์ได้กินแรงกันตลอดมา การกินแรงกันยังคงดำเนินอยู่ในสังคมอย่างไม่หยุดยั้ง ผู้ที่ฉลาดกว่ากินแรงผู้ที่โง่กว่า ผู้ที่ร่ำรวยกว่ากินแรงผู้ที่ยากจนกว่า ผู้ที่มีอำนาจมากกว่ากินแรงผู้ที่มีอำนาจน้อยกว่า ชีวิตของมนุษย์

ได้เกิดและได้ช่วยการกินแรงกันอย่างไรใครก็ใครได้ ที่ใครที่มัน" ¹ จนมาในยุคปัจจุบัน โลกได้แบ่งออกเป็น 2 ค่าย "คือ ค่ายนายทุนกับค่ายคอมมิวนิสต์ ในค่ายทั้งสองนี้ฐานะแห่งความเป็นมนุษย์ได้รับการกดขี่ ย่ำเหยียบอย่างทารุณ" ² เพราะมนุษย์ส่วนใหญ่ยังคงถูก ชูกรีกเอารักเอาเปรียบอยู่ โดยระบบทุนนิยมมีเงินเป็นอุปกรณ์ในการเอารักเอาเปรียบ และในระบบคอมมิวนิสต์มีอำนาจเป็นอุปกรณ์ในการเอารักเอาเปรียบ

สำหรับลัทธิทุนนิยม นั้น สกได้ให้คำจำกัดความว่า " ลัทธิทุนนิยม (capitalism) หมายถึง การถือกรรมสิทธิ์ส่วนตัวในอุปกรณ์การผลิต เช่น เครื่องจักร ที่ดิน ฯลฯ เพื่อผลิตสิ่งที่เป็นสินค้าขึ้นแข่งขันกัน โดยมุ่งกำไรส่วนตัวอย่างมากที่สุดที่จะมากได้เป็นเป้าหมาย และในการแข่งขันเพื่อกำไรนี้รัฐมีส่วนเกี่ยวข้องกับหรือชักชวนน้อยที่สุด" ³ ซึ่งในระบบทุนนิยมดังกล่าวสก็มีความเห็นว่า ทุกคนโดยเฉพาะอย่างยิ่งนายทุนมุ่งแต่จะกอบโกยผลกำไรให้แก่ตนอย่างมากที่สุดที่จะมากได้โดยไม่คำนึงว่ากำไรนั้นจะได้อะไรมา ในลักษณะที่เป็นการชูกรีกผู้ขายแรงงานหรือเป็นการประทุษร้ายต่อเศรษฐกิจสังคมอันเป็นประโยชน์ส่วนรวมหรือไม่ ทั้งนี้เพราะเป็นไปตามคคคของการดำรงชีวิตในสังคมทุนนิยมที่ว่า "แต่ละคนเพื่อตนเอง" ดังนั้น นายทุนจึงสามารถมีเงินและใช้เงินในการสะสมอิทธิพลอำนาจ กระทำตัวเป็นนายเหนือสามัญชนส่วนใหญ่ได้ทั้งในทางปกครอง และในทาง เศรษฐกิจ กล่าวคือ "เงินสามารถซื้อเสียงซื้อมือในรัฐสภาได้" นั้นหมายถึง การซื้ออำนาจการปกครองส่วนอำนาจทาง เศรษฐกิจเห็นได้ชัดว่าบันดาลให้สามัญชนเจ้าของแรงงานผู้เป็นรากฐานของชาติ ไม่มีโอกาสจะครองชีวิตครองสังคมด้วยความเป็นธรรม ผู้ที่กอบโกยเงินไว้มาก ๆ

¹ "บาร์บารา" (นามแฝง), "เมืองสหกรณ์," ปิยมิตร 9 (22 มกราคม 2499), หน้า 9.

² "บาร์บารา" (นามแฝง), "เมืองสหกรณ์," ปิยมิตร 8 (7 เมษายน 2498), หน้า 42.

³ "บาร์บารา" (นามแฝง), "เมืองสหกรณ์," ปิยมิตร 9 (29 มกราคม 2499), หน้า 5.

สามารถทำการค้าผูกขาดและกักตุนเพื่อชุกครีกำไรจากผู้ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเจ้าของแรงงาน ซึ่งทำการผลิตวัตถุดิบและสินค้าสำเร็จรูปนั่นเองได้อย่างเต็มที่ และการค้าผูกขาดกักตุนโอกาสของคนอื่น ที่จะทำการค้าในสิ่งเดียวกัน ซึ่งการกักตุนโอกาสนั้นนอกจากจะสกัดทางท่ามาหากินของคนอื่นแล้ว ยังเปิดโอกาสให้แก่ผู้ผูกขาด ทำการขึ้นราคาสินค้า เอาตามใจชอบอีกด้วย นี่หมายความว่า ผู้มีอำนาจเงินสามารถกำตลาการขายไว้ในเมื่อได้แต่ผู้เดียว หรือพวกเดียว ในค่านตลาดการซื้อ ผู้มีอำนาจเงินก็สามารถกราดราับซื้อได้อย่างเต็มที่ ด้วยการรวมพวกระหว่างผู้ถือเงินด้วยกัน บังคับให้ผู้ผลิตวัตถุดิบต้องขายในราคาต่ำ ซึ่งในบางกรณีไม่อาจจะครองชีพได้อย่างพอเพียง ซึ่งเป็นการตรงกันข้ามกับผู้ถือเงินที่ทวีความมั่งคั่งยิ่งขึ้นทุกขณะ ความจริงอันนี้ยืนยันว่า ผู้ผลิตซึ่งเป็นเจ้าของน้ำเหลืองยังถูกกราดราควัตถุดิบต่ำเพียงใด ผู้ถือเงินหรือนายทุนก็ยังกำไรมากขึ้นเพียงนั้น หรือจะพูดอีกทีหนึ่งก็พูดได้ว่า ผู้ใช้แรงงานผลิตยิ่งยากจนลงเพียงไร ผู้ใช้เงินหรือนายทุนก็ยังร่ำรวยขึ้นเพียงนั้น ในสภาพการณ์เช่นนี้ ผู้มีอำนาจเงินกับเจ้าของแรงงานก็สวนทางกันเกิน เจ้าของแรงงานไม่มีหวังจะเขยิบฐานะของการดำรงชีพให้สูงขึ้นได้เลยจนตลอดชีวิต เพราะเขาไม่มีทางจะทำมาหากินด้วยโอกาสที่เท่าเทียมกันอย่างเป็นธรรม เขาต้องมีชีวิตอย่างวิ่วควายที่ออกแรงงานทำงานตลอดวันด้วยความหวังอย่างมากก็เพียงห้องอ้อมเท่านั้น ตรงกันข้ามกับผู้มีอำนาจเงินซึ่งนับวันจะมีตึกใหญ่ขึ้น มีรถเก๋งเพิ่มขึ้น มีอาหารการกินฟุ่มเฟือยขึ้น ตลอดจนมีเมียช้อยเมียเก็บมากขึ้น นี่คืออำนาจของเงินซึ่งทำลายโอกาสของการครองชีพครองสังคมาด้วยความเท่าเทียมกันอย่างเป็นธรรม นี่คือนำนาจของเงินซึ่งสร้างความเหลื่อมล้ำค่าสูงอันไร้ความเป็นธรรมให้แก่สังคมทุนนิยม" ¹ จากสภาพในสังคมทุนนิยมจึงกล่าวข้างต้น สดจึงมีความเห็นว่า "ในระบบทุนนิยม ใครยังมีอำนาจมาก มีเงินมาก ก็จะมีโอกาสในการครองชีวิตได้มาก ความมั่งคั่งที่เกิดจากการชุกครีกำไรแรงงาน

¹ "บาร์บารา" (นามแฝง), "เมืองสหกรณ์," ปิยมิตร 10 (4 ตุลาคม 2499), หน้า 5, 46.

ส่วนเงินของเจ้าของแรงงานจะยิ่งทับทวีมากขึ้นเสมอ เพราะเงินย่อมผูกเงิน เพราะ
 ทุนทำให้เกิดกำไร และกำไรก็กลายเป็นทุนเพื่อว่าทุนนั้นจะได้ทำให้เกิดกำไรต่อไปอีก
 เศรษฐกิจของระบบทุนนิยมเป็นเศรษฐกิจรูปวงกลม หมุนเวียนอยู่ระหว่างทุนกับกำไรบน
 แรงงานของผู้ขายแรงงานในอัตราส่วนที่ไม่เป็นธรรม ที่ไม่เป็นธรรมก็เพราะว่า ผู้ถือหุ้น
 ส่วนมากมุ่งแต่กำไรไม่สนใจว่า กำไรนั้นเกิดขึ้นมาได้เพราะแรงงานของคนอื่นคว่ำหาใช้
 แรงงานของคนเพียงคนเดียวไม่ คงมุ่งมันแต่จะกอบโกยกำไรให้มากที่สุดที่จะทำได้"¹
 "ส่วนผู้ออกแรงงานทั้งทางกำลัง สมอง และทางกำลังกายไม่ได้รับความเสมอภาคอันเป็น
 ธรรม เพราะระบบนี้เป็นระบบของมือใครยาวสาวได้สาวเอา ผู้ที่มีอำนาจมาก มีอิทธิพล
 มาก มีเงินมาก หรืออีกนัยหนึ่ง ผู้ที่มีมียาวกว่าย่อมได้รับโอกาสมากกว่าผู้ที่ไม่มียาว
 ไม่มีอิทธิพล และไม่มีเงิน หรือมีน้อยกว่าในอันที่จะกอบโกยความไพศาลให้แก่ตนเองอย่าง
 มีขอบเขต เมื่อเป็นเช่นนี้ ผู้ที่มีมือสั้นกว่าก็ต้องดำรงชีพอยู่ในสภาพที่ต้อง เสียเปรียบทุก ๆ
 ทาง ไม่มีหวังจะได้รับความเสมอภาคอันเป็นธรรมจากระบบนี้เลย"²

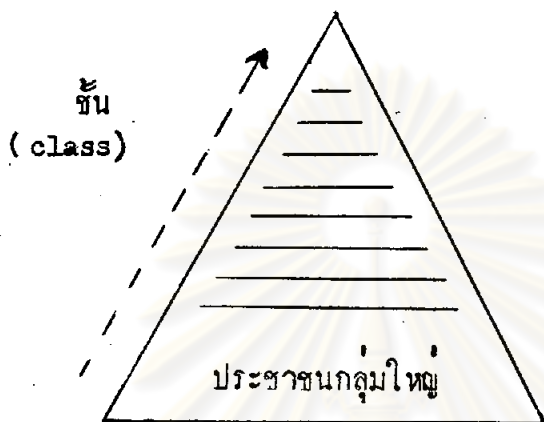
¹ "บาร์บารา" (นามแฝง), "เมืองสหกรณ์," ปิยมิตร 10 (27 กันยายน 2499),

หน้า 2.

² "บาร์บารา" (นามแฝง), "เมืองสหกรณ์," ปิยมิตร 10 (23 สิงหาคม 2499),

หน้า 2.

สังคมนิยม (Capitalism)
และเศรษฐกิจผสม (mixed economy)
รัฐรวมอำนาจ

ที่มา : สด กุระโรหิต, "สหกรณ์จะแก้ไขปัญหาของชาติได้อย่างไร" สหกรณ์
ทางรอดทางเคียวของไทย (กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด กิตติวรรณ,
2519), หน้า 179.

กล่าวโดยสรุปแล้ว สดมีความเห็นว่าในระบบทุนนิยมนั้นโครงสร้างของสังคมนิยมมีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม (คิงภาพ) และมีลักษณะดังนี้คือ ¹

1. ประชาชนเป็นฐานเจคีย์ (pyramid type)
2. สังคมเจคีย์มียอด (vertical)
3. รวมอำนาจ (centralized)
4. เผด็จการชนชั้น (class dictatorship)
5. เงินยังมีอำนาจทำหน้าที่สื่อการแลกเปลี่ยนไม่สมบูรณ์ ไม่ชัดเจน ยังมีการอาศัยอำนาจเงิน เบียดเบียนกัน

¹ สด กุระโรหิต, "สหกรณ์จะแก้ไขปัญหาของชาติได้อย่างไร ?" สหกรณ์ทางรอด
ทางเคียวของไทย, หน้า 179-180.

6. ประชาชนอยู่ใต้รัฐ
7. ประชาชนอยู่ใต้การนำของชนกลุ่มน้อย
8. ความเป็นธรรมในสังคมไม่สมบูรณ์ (social justice incomplete)

ซึ่งจากลักษณะของสังคมนิยมแบบสามเหลี่ยมดังกล่าวประชาชนถูกกดขี่อยู่ที่
 พื้นล่างของสังคมนิยมแบบสามเหลี่ยม ประชาชนส่วนใหญ่หรือเจ้าของแรงงานอยู่เบื้องล่างสุด
 เหนือขึ้นไปคือชนบุคคลซึ่งสูงขึ้นไปถึงยอด ซึ่งคนไม่กี่คนใช้อำนาจของเงินครองสังคมและ
 กดคนชั้นต่อ ๆ กันลงมา จนถึงชั้นล่างสุด คือคนที่ใช้แรงงานอย่างแท้จริง¹ จากสภาพที่
 เป็นอยู่ในสังคมนิยมดังกล่าวข้างต้นนี้ สดจึงไม่มีความนิยมในลัทธิทุนนิยมแต่อย่างใดเลย
 แต่สดเห็นว่า แนวทางที่จะแก้ไขปัญหาของระบบทุนนิยมมีอยู่ 2 แนวทางคือ ลัทธิคอมมิวนิสต์
 และลัทธิสหกรณ์

สำหรับลัทธิคอมมิวนิสต์ นั้น สดได้ให้คำจำกัดความว่า "ลัทธิคอมมิวนิสต์
 (communism) หมายถึง อาณาที่รัฐเข้าถือกรรมสิทธิ์เค้กษาคในอุปกรณ์การผลิต
 และการควบคุมการผลิตกับการจำหน่ายแจกจ่ายใ้การผลิตของชนชั้นกรรมาชีพ
 เพื่อขจัดการกินแรงให้สูญไปจากสังคม"² ซึ่งตามความคิดของสดเกี่ยวกับลัทธิคอมมิวนิสต์
 นั้นสดเห็นว่าลัทธิคอมมิวนิสต์เชื่อว่าในสังคมที่อุปกรณ์การผลิตอยู่ในกำมือของเอกชน การ
 แบ่งชั้นบุคคลย่อมจะต้องมีคือ ชั้นบุคคลที่มีปัจจัยในการผลิตและชั้นบุคคลที่ไม่มีปัจจัยในการ
 ผลิต ชั้นบุคคลที่มีปัจจัยในการผลิตก็จะใช้ปัจจัยในการผลิตนั้น

¹ สด กุระโรหิต, "สหกรณ์จะแก้ปัญหของชาติได้อย่างไร ? , "สหกรณ์ทาง
 รอคทางเดี่ยวของไทย. หน้า 179-180.

² "บาร์บารา"(นามแฝง), "เมืองสหกรณ์," ปิยมิตร 9 (29 มกราคม 2499),
 หน้า 16.

เป็นกลไก ในการเอารัดเอาเปรียบ ชูตริก จากชั้นบุคคลที่ไม่มีปัจจัยในการผลิต ทำให้เกิดการต่อสู้ระหว่างชนชั้นทั้งสอง ดังนั้นลัทธิคอมมิวนิสต์จึงต้องการให้มีการเลิกระบบการกินแรงผู้อื่น เลิกชั้นบุคคล เลิกระบบทาสกรรมกร เลิกระบบเมืองขึ้น เลิกระบบกษัตริย์ บังคับระหว่าง เชื้อชาติ เลิกระบบนายทุนที่ครอบงำชีวิตของชนส่วนใหญ่ เลิกล้มเหตุแห่งสงคราม เลิกเส้นกั้นอาณาเขตระหว่างประเทศ แปรสภาพของโลกให้เป็นผืนแผ่นดินซึ่งมีสังคมมนุษย์สังคมเดียวที่มีประโยชน์ร่วมกัน และมีวัตถุประสงค์ในอันที่จะสร้างภาพารครภาพ และอิสรภาพให้ก่อรูปขึ้นอย่างแท้จริง เพื่อให้บรรลุถึงสังคมที่ปราศจากชั้นของบุคคล จะต้องเป็นผลมาจากการ เลิกล้มสมบัติส่วนบุคคลและจากการ เป็นเจ้าของและการจัดการร่วมกัน ซึ่งอุปกรณ์การผลิตตลอดจนการจำหน่ายจ่ายแจกโดยชนชั้นกรรมกรอาชีพ จะต้องเข้าถือบังเหียน การปกครองในรูปเผด็จการ¹ เพื่ออำนวยความสะดวกให้การปฏิบัติสังคมเป็นผลสำเร็จช่วยกำลัง โดยองค์กร และการปฏิบัติช่วยกำลังนั้นจะต้องดำเนินต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง ไม่เฉพาะแต่ในประเทศใดประเทศหนึ่งเท่านั้น แต่ขยายออกไปทั่วโลก โดยองค์กรโคมิวนิเทิร์น หรือคอมมิวนิสต์สากลตราบนานกระทั่งสังคมคอมมิวนิสต์จะได้ตั้งขึ้นสำเร็จบริบูรณ์ทั่วพื้นพิภพ ซึ่งวิธีการปฏิบัติโลกของลัทธิคอมมิวนิสต์จำแนกออกได้เป็น 3 ระยะ คือ²

ระยะที่หนึ่ง ชาวคอมมิวนิสต์ในประเทศหนึ่ง ๆ จะรวมกันเข้าเป็นกลุ่มก้อน คอยโอกาสจะทำการยึดอำนาจการปกครองเพื่อวัตถุประสงค์ที่จะกวาดล้าง ระบบนายทุนให้หมดสิ้นไป โดยชาวคอมมิวนิสต์จะเข้าแทรกแซงองค์กรกรรมกรในหน่วยต่าง ๆ ที่ไม่ได้ควบคุมโดยคอมมิวนิสต์ เพื่อชักชวนไม่ให้กรรมกรที่ฝักใฝ่กับลัทธิคอมมิวนิสต์เข้าร่วมกับองค์กรกรรมกรนั้น ๆ ได้เป็นการตักกำลังของฝ่ายตรงกันข้าม และเป็นการเพิ่มกำลังของฝ่ายตนไปด้วยในตัว

¹ "บาร์บารา" (นามแฝง), "เสรีภาพของชนกลุ่มน้อย," ปียมิตร. 6 (20 กรกฎาคม 2495), หน้า 45.

² เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

ระยะที่สอง เป็นระยะที่ไคคุมสมีครพรรคพวกไว้ได้อย่างหนาแน่นแล้วจะเข้ายึดอำนาจการปกครองไว้ ด้วยน้ำมือของคนอื่นเป็นเพียงชนกลุ่มน้อย เมื่อยึดอำนาจไว้ได้แล้ว ชนกลุ่มน้อยกลุ่มนี้ก็จะดำเนินการกวาดล้างปรักษและศัตรูตลอดจนบุคคลที่ไม่พึงปรารถนา ด้วยวิธีการที่เฉียบขาดและเด็ดเดี่ยว เพื่อทำลายล้างระบบแบบแผนของสังคมนายทุนให้สิ้นสูญไปอย่างรวดเร็ว

ระยะที่สาม จักตั้งรัฐบาลเผด็จการของชนกรรมาชีพ เพื่อสร้างสังคมนิยมวินสต์ด้วยการใช้กำลังบังคับอย่างเด็ดขาด ไม่ยินยอมให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้มีสิทธิเสรีภาพใด ๆ ถ้าสิทธิเสรีภาพนั้น ๆ มิได้ร่วมอยู่ในแนวการก่อสร้างสังคมนิยมวินสต์

โดยสรุปแล้ว จากลัทธิคอมมิวนิสต์คงกล่าวสคได้วิเคราะหว่า "พวกคอมมิวนิสต์ได้ยึดเอาการใช้กำลังบังคับเป็นหัวใจของการก่อสร้างสังคมใหม่ที่ปราศจากชนชั้น พวกคอมมิวนิสต์เชื่อว่าลัทธิคอมมิวนิสต์จะประสบผลสำเร็จได้ก็เพราะการปฏิวัติ และในการควบคุมบังคับด้วยวิธีเผด็จการไม่ใช่ด้วยวิธีของการยินยอมในรูปของวิวัฒนาการ เมื่อจำเป็นจะต้องใช้วิธีปฏิวัติและวิธีเผด็จการด้วยกำลังบังคับอย่างเฉียบขาดเช่นนี้ เสรีภาพของชนกลุ่มใหญ่จึงต้องกลายเป็นเครื่องสังเวชของการใช้อำนาจแห่งชนกลุ่มน้อย ทราบจนกระทั่งชนกลุ่มใหญ่นั้นจะเข้าถึงอุดมทัศน์ของลัทธิคอมมิวนิสต์ ซึ่ง ณ บัดนั้นก็ย่อมจะหาคความเคยชินถึงขนาดที่รู้สึกว่าการมีชีวิตอยู่ในเส้นทางของระบบคอมมิวนิสต์ประเพณีปกคิธรรมคา ไม่มีการเ็นใจหรือความรำคาญใด ๆ แล้วในบัดนั้นเองสังคมนิยมวินสต์ซึ่งเริ่มตั้งต้นด้วยการใช้อำนาจของชนกลุ่มน้อยก็จะแปรสภาพเป็นสังคมที่ประกอบขึ้นด้วยชนกลุ่มใหญ่ และต่อจากนั้นสังคมนิยมวินสต์ก็จะค่อยๆก้าวเข้าสู่ดินแดนแห่งความฝัน ซึ่งเลนินได้วาดภาพไว้ว่า "รัฐจะสลายตัวหายสูญไปไม่มีการบังคับ ไม่มีการควบคุม ทุกคนจะพบชีวิตที่อิสระเสรีอย่างแท้จริง"¹ สำหรับสคแล้วแม้ว่าจะเห็นด้วยในกรณีที่ว่า "ชนกรรมาชีพควรจะเป็นผู้ครองสังคมเพราะเขาคือผู้สร้างสังคมด้วยแรงงานทั้งทางกำลังกายและทางสมอง ชนกรรมาชีพหรืออีกนัยหนึ่ง เจ้าของ

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

แรงงานควรต้องเป็นผู้ครองสังคมอย่างไม่มีปัญหาเลย แต่การครองสังคมของเขาควรต้องครองกันจริง ๆ ไม่ใช่ครองแบบทาสแรงงาน ไม่ใช่ครองแบบเป็นเครื่องมือของรัฐ หรือแบบเป็นเครื่องมือให้คนคนหนึ่ง หรือคณะหนึ่งใช้ประโยชน์บุนาภิรมย์ของเขาความสำเร็จของการครองชีพครองสังคมของชนกรรมาชีพไม่ได้อยู่ที่การทำลายชนชั้นนายทุนลงไป แต่เพียงอย่างเดียวนั้น หากอยู่ที่การเข้าปกครองตนเองเพื่อประโยชน์ของตนเองอีกด้วย"¹ แต่ในความเป็นจริงสังคมนิยมมิวนิสต์นั้นชนชั้นกรรมาชีพหาได้มีอำนาจครองชีพครองสังคมจริงตามอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ก็ตามไม่ เพราะในสังคมนิยมมิวนิสต์นั้น "เราจะพบการปกครองระบอบเผด็จการที่ทารุณต่อทุกคน...และได้พบการประทัดประหารเสรีภาพโดยชนรมาชีพของชนกลุ่มใหญ่... เราจะพบการสาปแช่งลัทธิศาสนาทุกศาสนาว่าเป็นเพียงยาเสพติด ไม่มีคุณค่าอะไรที่เหนือกว่าคุณค่าของเครื่องจักร... เราจะพบการจำกัดและตรวนเสรีภาพของการพูด การชุมนุม การเขียน และการโฆษณาอย่างเข้มงวดกวดขันที่สุด จนกระทั่งเรียกได้ว่าเสรีภาพในขอบเขตของสิทธิมนุษยชนจะมีอยู่ไม่ได้ เรา จะพบหนังสือพิมพ์อันควรจะเป็นองค์การออกเสียงของประชาชนส่วนใหญ่ต้องมีสภาพเป็นเพียงเครื่องมือขององค์การต่าง ๆ ของฝ่ายคุมอำนาจปกครองเป็นเจ้าของอย่างเด็ดขาด เรา จะพบการห้ามขาดซึ่งการแสดงออกของเสรีภาพทางการเมืองที่ไม่อยู่ในแนวทางของการสร้างสังคมนิยมมิวนิสต์ตามนโยบายของพรรคคอมมิวนิสต์ เราจะพบการศึกษาอบรมเด็กและผู้ใหญ่ซึ่งมีความมุ่งหมายที่จะทำการฉีกขาดคอมมิวนิสต์เข้าไปในสายโลหิตเพื่อประโยชน์ที่จะปันชั้นไว้เป็นกำลังในการทำศึกระหว่างชนบุคคลตามแผนการก่อตั้งสังคมนิยมมิวนิสต์ เรา จะพบการเตรียมกำลังและเตรียมใจที่จะต่อสู้กับโลกเพื่อปฏิวัติโลก"² ซึ่งสคเห็นว่าในสภาพ

¹ "บาร์บารา" (นามแฝง), "เมืองสหกรณ์," ปิยมิตร 10 (18 ตุลาคม 2499)

หน้า 7.

² "บาร์บารา" (นามแฝง), "เสรีภาพของชนกลุ่มน้อย," ปิยมิตร 6 (20 กรกฎาคม 2495), หน้า 45-46.

ของสังคมนิยมมิวนิสต์จึงกล่าวข้างต้น มนุษย์ไม่สามารถจะทนถูกบีบบังคับได้ ประชาชนจะทำการต่อต้านยิ่งใช้กำลังบีบบังคับมากเท่าใด ก็จะมีการต่อต้านที่รุนแรงมากขึ้นเพียงนั้น¹ จึงจะเห็นได้จากในกรณีของประเทศลาว เวียดนาม และ กัมพูชา เป็นต้น

นอกจากนี้ สกยังเห็นว่า ลัทธิคอมมิวนิสต์ไม่สามารถจะจัดการซุคริคเอวรัคเอาเปรียมและซัคชันบุคคลให้หมดสิ้นไปได้ เพราะแม้ว่าลัทธิคอมมิวนิสต์จะสามารถทำลายชนชั้นนายทุนไปได้จริง แต่ "ในสังคมนิยมมิวนิสต์ เราได้พบชั้นบุคคลใหม่สองชั้น คือ ชั้นนายกับทาส นายคือ ชนชั้นปกครองผู้มีชีวิตอยู่ด้วยความฟุ่มเฟือยแห่งความพึงพอใจในการใช้อำนาจ ทาส คือ กรรมกรเจ้าของแรงงานบริสุทธิ์ ผู้มีชีวิตอยู่ด้วยการถูกจำกัดความพึงพอใจทั้งหมด"² ในสังคมนิยมมิวนิสต์โครงสร้างสังคมจึงมีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมเช่นเดียวกับสังคมนิยม กล่าวคือ มีประชาชน (มวลชน) อยู่พื้นฐาน เป็นแรงงานของสังคมข้างบนเป็นชนปกครองซึ่งมีหลายระดับ บนยอดก็มี politburo และตัวคณะเผด็จการหรือผู้เผด็จการคนเดียว³ ในเมื่อสังคมนิยมมิวนิสต์ยังคงมีชนชั้นกึ่งกล่าวแล้วสกเห็นว่าสังคมนิยมมิวนิสต์ก็ไม่สามารถแก้ไขการซุคริคเอวรัคเอาเปรียมได้ "เพราะคราบไคที่ยังมีนายกับทาสอยู่ในสังคม คราบนั้นการกินแรงและความเหลื่อมล้ำค่าสูงให้ฐานะที่เกิดจากการใช้อำนาจก็ยังจะต้องมีอยู่"⁴ นอกจากนั้นสกยังไม่เห็นด้วยกับวิธีการของลัทธิคอมมิวนิสต์ ทั้งที่

¹ "บาร์บารา", (นามแฝง), "เมืองสหกรณ์," ปียมิตร 8 (26 มิถุนายน 2498), หน้า 7.

² "บาร์บารา" (นามแฝง), "เมืองสหกรณ์," ปียมิตร 8 (1 สิงหาคม 2497), หน้า 40.

³ สก กูมะโรหิต, "สหกรณ์จะแก้ปัญหาของชาติได้อย่างไร," สหกรณ์ทางรอด ทางเดียว, หน้า 180.

⁴ "บาร์บารา" (นามแฝง), "เมืองสหกรณ์," ปียมิตร 8 (25 กรกฎาคม 2497), หน้า 5.

สคอธิบายไว้ดังนี้ "แต่ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วยกับวิธีการที่คอมมิวนิสต์ทำเพราะ 1. ข้าพเจ้า
 ไม่นิยมความทารุณโหดร้าย ข้าพเจ้าเชื่อการวิวัฒนาการของความคิดและชีวิตความเป็นอยู่
 แห่งสังคม ข้าพเจ้าไม่เชื่อการปฏิวัติอย่างถอนรากถอนโคน ซึ่งจะสำเร็จไม่ได้เพราะขัดต่อ
 ธรรมชาติของชีวิต ข้าพเจ้านับถือชนกลุ่มใหญ่ ไม่นับถือชนกลุ่มน้อยที่เผด็จชีวิตคนกลุ่มใหญ่
 ข้าพเจ้าบูชาสิทธิของมนุษยชน เคารพเสรีภาพ อธิปไตย และความเสมอภาคของตนเอง
 และผู้อื่น ศรัทธาความเชื่อมั่นเหล่านี้ ทำให้ข้าพเจ้าไม่นิยมวิธีการอันทารุณเหี้ยมเกรียม
 และเผด็จการของพวกคอมมิวนิสต์ 2. วิธีการของคอมมิวนิสต์เป็นวิธีการที่ก่อกวนความสงบ
 คอมมิวนิสต์ถือหลักุแหญ่ และมีบับคั้นสำหรับเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์หลักอันนี้เป็นศัตรูของ
 สันติธรรม และหลักอันนี้ทำให้เกิดสงครามโลก"¹ สคจึงมีความเห็นว่าในสังคมสามเหลี่ยม
 ทั้งในระบบทุนนิยมและคอมมิวนิสต์ คนยากจนยังเป็นคนที่อยู่ชั้นล่างสุดตลอดไป ไม่สามารถ
 จะขึ้นไปอยู่ชั้นบนได้ ส่วนชั้นยอกนั้น สำหรับในสังคมทุนนิยมใช้เงินกจจากยอกลงมาเพื่อ
 เบียดเบียนคนยากจนส่วนใหญ่ที่อยู่ชั้นล่างสุด ส่วนในสังคมคอมมิวนิสต์นั้นคนที่อยู่บนยอกคือ
 ผู้เผด็จการหรือคณะเผด็จการใช้อำนาจกจจากยอกลงมา สร้างความทรมาณให้แก่เจ้าของ
 แรงงานที่หมดความเป็นอิสระเสรี คือ คนส่วนใหญ่ที่อยู่ชั้นล่างสุด สคจึงสรุปว่า "มนุษย์
 ใค้อยู่ร่วมสังคมกันมาโดยไม่มีกจการจ้ระเบียบของการครองชีพอย่าง เป็นธรรมชาติการออก
 แรงงาน ปัญหาจึงมีอยู่ว่าเราจะจ้ระเบียบการครองชีพ หรือระเบียบการครองชีวิต
 ครองสังคมในหลักการและวิธีการอย่างไร จึงจะสามารถช่วยให้มนุษย์ทุกคนได้มีโอกาส
 เท่าเทียมกันในการออกแรงงานและเก็บเกี่ยวผลได้จากแรงงานโดยเสรี โดยไม่มีกจการชุก
 รีดกั้นแรงกันอย่งที่เป็นอยู่ในสังคมปัจจุบันนี้?"² ซึ่งสคเห็นว่าทางออกหรือทางแก้ไข
 ปัญหาในเรื่องนี้ไค้โดยการใช้หลักสหกรณ์ดังที่สคกล่าวว่ " การสร้างสังคมใหม่ที่ไม่มีการ
 กั้นแรงกันอย่งร้ายแรงจะทำได้สำเร็จอย่งสงบและอย่งเสรี ก็ด้วยการวิวัฒนาการใน
 แผนสหกรณ์เท่านั้น"³

¹ "บาร์บารา" (นามแฝง), "เมืองสหกรณ์," ปิยมิตร 8 (1 มิถุนายน 2497),
 หน้า 50.

² "บาร์บารา" (นามแฝง), "เมืองสหกรณ์," ปิยมิตร 10 (4 ตุลาคม 2499),
 หน้า 46.

³ "บาร์บารา" (นามแฝง), "เมืองสหกรณ์," ปิยมิตร 8 (14 พฤศจิกายน 2497),
 หน้า 50.

ความคิดทางการเมืองระหว่างประเทศ

จากที่ได้อธิบายมาแล้วในเรื่องที่ว่ามนุษย์ได้ถูกกีดกันแรงมาโดยตลอด สหประชาชาติเห็นว่าวิธีที่มนุษย์ถูกกีดกันแรงอย่างมากที่สุดก็คือการทำสงคราม เพราะผลจากสงครามทำให้มนุษย์ต้องสละชีวิต หรือมีร่างกายพิการ ส่วนประโยชน์ที่เกิดจากสงครามนั้นได้ตกอยู่กับบุคคลกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่ง คือชนชั้นปกครองผู้ใช้ประชาชนให้ก่อสงครามนั่นเอง สงครามที่ผ่านมาแล้วในประวัติศาสตร์ล้วนแล้วแต่เพื่อผลประโยชน์ของชนชั้นปกครองเท่านั้น ส่วนผลร้ายนั้นตกอยู่กับประชาชนส่วนใหญ่ ถึงจะเห็นได้จากที่สกลกล่าวว่า

"...สงครามฟาโรห์ สงครามซีซาร์ สงครามอเล็กซานเดอร์ สงครามนโปเลียน สงครามไกเซอร์ สงครามฮิตเลอร์ สงครามชามูโร ตลอดจนสงครามเกาหลี และอินโดจีน... ในสมัยฟาโรห์ ทาส สัมหาร ไคมอบแรงงานกับชีวิตให้กับกษัตริย์กระทำการต่อสู้กับศัตรูเพื่อรักษามรดก หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งดินแดนหรือสิ่งที่กษัตริย์ต้องการ นั่นคือการกีดกันแบบสิ้นเนื้อประดาตัว คือ กินทั้งแรงทั้งชีวิต ทาสคนหนึ่ง หรือทหารคนหนึ่ง ต้องถวายแรงงานให้แก่กษัตริย์อย่างหมดสิ้นในสมรภูมิ และไม่แต่แรงงานเท่านั้น เราต้องถวายชีวิตอีกด้วยในยุคสมัยของอัครกษัตริย์สมบูรณาญาสิทธิราชย์ หรืออัครกษัตริย์เผด็จการ กษัตริย์เป็นเจ้าของชีวิตและแรงงานของประชาชน เพื่อประโยชน์ของกษัตริย์องค์เดียวเท่านั้น ประชาชนหมั่นแสวงหาเงินแรงสิ้นชีวิตอยู่ในสมรภูมิก็คงได้ แรงงานและชีวิตนับไม่ถ้วนได้เสียไปในสมรภูมิ เพียงเพราะเหตุผลที่ว่ากษัตริย์ต้องการนางงาม ต้องการแผ่นดิน ต้องการเมือง ต้องการเพชรนิลจินดา ต้องการชื่อเสียง ฯลฯ อเล็กซานเดอร์มหาราชา พาคนไปตายเสียนับแสนเพราะ คนต้องการจะเป็นเจ้าโลก นโปเลียนก็เช่นเดียวกัน ไทเซอร์หรือฮิตเลอร์ก็เอาคนไปตายเป็นจำนวนล้านแต่ในชั้นหลังนี้กษัตริย์หรือผู้เผด็จการบอกราษฎรว่า แรงงานและชีวิตที่เสียไปนี้เสียเพื่อชาติ ไม่ใช่เพื่อกษัตริย์หรือผู้นำ แต่ผลลัพธ์ย่อมเท่ากันเสมอ คือ ราษฎร(ทหาร)ถูกกีดกันแรงและถูกฆ่า เพื่อความสุขสวัสดิ์พิพัฒน์ใหญ่หลวง หรือแม้แต่ยศศักดิ์ของประมุขแห่งชาติ ตลอดจนชนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่งที่ครองอำนาจทางการเมืองและทางเศรษฐกิจอยู่ในประเทศชาตินั้น ๆ... ความมุ่งเพื่อพุ่มเฟิยและความสุขเกษมเปรมปรีดิ์ของชนชั้นปกครองและชนชั้นชนบดในสมัยนั้นประวัติศาสตร์ได้บันทึกไว้ละ เอียดพอที่จะทำให้เราเห็นภาพการกีดกันที่โหดเหี้ยมทารุณที่สุด สภาพชีวิตของผู้แสวงสุขอันเปี่ยมล้นกับสภาพชีวิตของทาสและทหาร ซึ่งถูกหอกและธนูปักอกตาย

อยู่ในที่รบไ้มีความแตกต่างห่างไกลกัน จนจะเทียบเคียงอะไรกันไม่ได้ ทาสกับทหารไ้
 ทุ่มถม แรงงานและชีวิตลงไปในสมรภูมิ เพื่อเจ้านายของเขา เช่นเดียวกับที่วัวควาย
 ซึ่งถมแรงลงไปในห้องนาเพื่อเจ้าของนา แต่ในเวลาเดียวกันเจ้านายของเราก็เสพยา
 สุขเสวยสวรรค์อยู่ในปราสาท ซึ่งเต็มไปด้วยอาหารดี ๆ สุราดี ๆ และ นารีสวย ๆ อียิปต์
 โรม จีน อินเดีย แห่งอภิศสมัยไ้เป็นเวทีแห่งการหลั่งเลือดซึ่งทาสและทหารไ้มอบแรงงาน
 และชีวิตให้แก่ประโยชน์สุขของชนกลุ่มน้อยหรือของกษัตริย์และข้าราชการบริพาร ซึ่งมีชีวิต
 อยู่บนแรงงานของประชาชนนั้นเป็นสงครามแห่งการกินแรงที่แลเห็นได้ถนัด คือแลเห็นได้
 ว่าคนเพียงไม่กี่คนไ้กินแรงและกินชีวิตคนจำนวนหมื่นจำนวนแสน เพื่อประโยชน์สุขของ
 คนเป็นส่วนมาก แต่ครั้งเมื่อชาติพันธุ์ของมนุษย์ไ้รวมกันเข้าเป็นกลุ่มก้อนมากขึ้นและเกิด
 ลัทธิชาตินิยมขึ้น การกินแรงในยุทธภูมิ เพื่อประโยชน์สุขของชนกลุ่มน้อยก็รางเลือนไป
 เพราะผู้ครองอำนาจไ้เอาชาติขึ้นมาเป็นเครื่องพรางตา ไม่ว่าจะทำอะไรก็เอาชาติ
 เป็นข้ออ้าง ถ้าจะส่งทหารไปรบ เขาก็บอกว่าขอไ้ตายเพื่อชาติ จงเห็นแก่ชาติ อย่า
 เห็นแก่ตัว เขาไม่เคยบอกว่าจงตายเพื่อเขา และเพื่ออนุสาวรีย์ของเขาเพราะมันทันสมัย
 เสียแล้วที่จะพูดเช่นนั้น แต่ผลลัพธ์ยอมไ้เท่ากัน คือ ทหารตาย แต่เขาอยู่ เขายังคง
 มีชีวิตที่มั่งคั่งไพญุลาย์ ยังคงมีชนสารสมบัติสุคคณานับ ซึ่งล้วนเป็นแรงงานส่วนเกินของทหาร
 และญาติพี่น้องพ่อแม่ลูกเมียของทหารที่ไ้ตายไปอย่างไม่มีใครรู้จักชื่อในปลักโคลนแห่งสนาม
 รบ นั่นก็เป็นการกินแรงในสมรภูมิที่ยังหาความเป็นธรรมไม่พบอยู่นั่นเอง เมื่อครั้งสงคราม
 โกลเซอร์ โกลเซอร์ประกาศไ้คนเยอรมัน จงตายเพื่อการขยายตัวของชาติ (a place
 in the sun) ฝ่ายสัมพันธมิตรก็ประกาศไ้คนของเขาจงตายเพื่อไ้โลกปลอดภัย
 สำหรับลัทธิประชาธิปไตย (to make the world safe for democracy)
 เมื่อครั้งสงครามอิตาลี อิตาลีก็ประกาศไ้คนเยอรมันจงตายเพื่อความใหญ่ิ่งของ
 ชนชาติเยอรมัน ส่วนชาติสัมพันธมิตรก็ประกาศไ้คนของเขาไปตายเพื่อปราบลัทธิเผด็จการ
 ตลอดจนหลายสงครามสองครั้ง คือสงครามโกลเซอร์กับสงครามอิตาลี มนุษย์ทั้งสอง
 ฝ่ายรวมทั้งทหารและพลเรือนไ้ตายไปหลายสิบล้านคน แรงงานอันมีค่าของราษฎรไ้
 สูญเสียไปอย่างสุคคณานับ แต่คนที่สั่ง ราษฎรเคราะห์ร้ายเหล่านี้ไปตาย ก็ยังมีอยู่ไม่
 น้อยที่ยังคงอึดเอมอยู่ในความทรราชของชีวิต เต็มไปด้วยเกียรติ เต็มไปด้วยแก้วแหวน

เงินทอง ซึ่งล้วนเป็นแรงงานส่วนเกินของผู้ออกแรงงานบริสุทธิ์ที่ยังเหลือซากให้เห็นเพียงกระดูกไม่กี่ชิ้น" ¹ สกจึงสรุปว่า "สงครามคือเวทีของการกินแรงอย่างโหดร้ายทารุณที่สุด คือ กินแรงอย่างหมดเนื้อหมดตัว กินทั้งชีวิตทีเดียว การกินแรงในยุทธภูมิเป็นการเสียเปรียบอย่างทารุณ สำหรับผู้ถูกกินแรงในกรณีของการกินแรงนอกยุทธภูมิ ผู้ถูกกินแรงยังมีแรงเหลือไว้เป็นสมบัติของตน เพื่อการยังชีพอันยากเข็ญ แต่ในกรณีของการกินแรงในยุทธภูมิ ผู้ถูกกินแรงไม่มีแรงงานเหลือไว้เป็นสมบัติของตนและครอบครัวเลย เพราะตนต้องเสียแรงงานไปจนหมดสิ้นเนื่องจากความตายหรือความพิการ ครอบครัวที่ถูกทิ้งไว้ข้างหลัง ต้องประสบความแร้นแค้นอันแสนทารุณแต่ผู้เสวยสุขจากแรงงานของเขา ก็ยังคงเสวยสุขต่อไปเหนือกองกระดูกของเขา" ² เพราะฉะนั้นสงครามจึงเป็นภัยพิบัติอันยิ่งใหญ่ของมนุษยชาติ ซึ่งเท่าที่ผ่านมาในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ มนุษย์ยังไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงจากภัยสงครามได้เลย ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา มนุษชาติจึงยังคงเผชิญกับภัยสงครามเรื่อย ๆ มา ผลร้ายที่เกิดจากสงครามนั้นตกอยู่กับประชาชนส่วนใหญ่ทั้งสิ้น ส่วนผู้ได้ประโยชน์จากสงครามก็คือชนกลุ่มน้อยเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากสงครามแล้ว ซึ่งมีแต่ความพิชิตย่อยยับทั้งในชีวิตและทรัพย์สินอย่างมากมายมหาศาล มนุษชาติต่างก็ตระหนักถึงภัยสงครามทั้งสิ้น มนุษชาติทั้งปวงจึงได้พยายามแสวงหาวิธีป้องกันการเกิดสงครามให้ได้ เช่น ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 1 และสงครามโลกครั้งที่ 2 มนุษชาติได้ร่วมมือกันก่อตั้งความร่วมมือของชาติต่าง ๆ ในลักษณะขององค์กรระหว่างประเทศ เช่น องค์กรสันนิบาตชาติ องค์กรสหประชาชาติ โดยมีความมุ่งหวังว่า องค์กรระหว่างประเทศดังกล่าวข้างต้นจะสามารถระงับภัยสงครามไว้ได้

¹ "นาร์บารา" (นามแฝง), "เมืองสหกรณ์," นิยมมิตร 8 (18 กรกฎาคม 2497), หน้า 3-4.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 4.

หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ องค์การระหว่างประเทศสามารถจะรักษาสันติภาพให้แก่มนุษยชาติได้ตลอดแต่ลึกลับมีความเห็นว่าองค์การระหว่างประเทศประสมความล้มเหลวในการรักษาสันติภาพ ดังที่สกลกล่าวว่า "ข้าพเจ้าไม่เชื่อว่าการต่อสู้ของสหประชาชาติด้วยอุดมการณ์ที่มีความปรารถนาดีต่อชาติพันธุ์ของมนุษย์จะระงับสงครามได้ ข้าพเจ้าเข้าใจว่าสหประชาชาติจะต้องพบความล้มเหลวเช่นเดียวกับที่สันนิบาตชาติ (The League of Nations) ได้เคยพบมาแล้ว ... เพราะว่าสหประชาชาติไม่ได้มีเป้าหมายที่จะแก้ปัญหาเรื่องการกินแรงระหว่างมนุษย์ในชั้นรากฐาน นอกจากจะไม่แก้ปัญหาเรื่องการกินแรงในชั้นรากฐานแล้ว สหประชาชาติยังกลายเป็นเวทีของการโต้เถียงทะเลาะวิวาทกันเต็มไปค่ายอคติ ซึ่งยากที่จะส่งเสริมให้เกิดสันติภาพได้ ตรงกันข้ามกลับจะเร่งให้ชาติพันธุ์ของมนุษย์แตกแยกกันออกเป็นฝ่ายหรือเป็นค่าย ซึ่งย่อมหมายถึงสงครามมากกว่าสันติภาพ..."¹ ทั้งนี้ องค์การระหว่างประเทศเช่น สหประชาชาติจึงยังไม่อาจจะรักษาสันติภาพไว้ได้ตลอดไป เพราะสหประชาชาติไม่ได้แก้ไขต้นเหตุที่แท้จริงของสงคราม² นั่นก็คือ ไม่สามารถจะสร้างความเข้าใจกัน ความเห็นใจกัน ความร่วมประโยชน์ของมนุษยชาติ นอกจากนั้นสกลยังเห็นว่าแม้จะมีนักการเมืองผู้ทำหน้าที่เรียกร้องสันติภาพแสวงหาสันติภาพ และเจรจาสันติภาพ แต่สกลเห็นว่านักการเมืองเหล่านี้ไม่สามารถจะสร้างสันติภาพได้ ดังที่สกลกล่าวว่า "...สันติภาพจะมีอยู่ไม่ได้เลยในโลกนี้ ถ้าแม้สันติภาพนั้นนักการเมืองเป็นฝ่ายเสนอ..."³ ตรงกันข้ามสกลกลับมีความเห็นว่านักการเมืองผู้เจรจาสันติภาพกลับกลายเป็นฝ่ายก่อสงครามขึ้น ดังที่สกลกล่าวว่า "...นักการเมืองที่บอกว่าต้องการสันติภาพ จึงระงับสงครามไว้ไม่ได้ ตรงกันข้ามกลับกลายเป็นฝ่ายก่อสงครามขึ้น..."

¹ "บาร์บารา" (นามแฝง), "เมืองสหกรณ์," ปิยมิตร 8 (15 สิงหาคม 2497), หน้า 5.

² "บาร์บารา" (นามแฝง), "เกาหลี," ปิยมิตร 4 (16 กรกฎาคม 2493), หน้า 13.

³ "บาร์บารา" (นามแฝง), "สงครามใกล้เข้ามา," ปิยมิตร 4 (28 ตุลาคม 2494), หน้า 5.

ฝ่ายก่อสงครามทั้งที่เราเห็นกันอยู่..."¹ ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะสคมมีความเห็นว่านักการเมือง ผู้เจรจาสันติภาพยังคงยึดมั่นอยู่กับผลประโยชน์ของชาติคน เป็นประการแรก ซึ่งเป็นข้อ เกิดของลัทธิชาตินิยมและความหลงชาติ ทำให้การประชุมสันติภาพแต่ละครั้ง ไม่มี นักการเมืองคนใดจะสละประโยชน์ของชาติคนใดอย่างสิ้นเชิง แต่มุ่งปกป้องผลประโยชน์ ของชาติคนเป็นสำคัญ² ส่วนผลประโยชน์ของมนุษยชาติโดยส่วนรวมยังเป็นเพียงการ โต้เถียงกันในที่ประชุมเท่านั้นดังที่สคกล่าวไว้ว่า "...ข้าพเจ้ายังไม่เคยได้เห็นการประชุม เพื่อสันติภาพครั้งใดที่นักการเมือง ใดสละประโยชน์ชาติของเขาอย่างสิ้นเชิง แล้วหันมา พுகถึงประโยชน์ของชาวโลกจำนวน 2,000 กว่าล้านคนอย่างบริสุทธิ์ใจ ประโยชน์ของ ชาวโลก เป็นเพียงความสำคัญที่ในอันดับสองของการโต้เถียงกันในที่ประชุมเท่านั้น..."³ ดังนั้นสคจึงสรุปว่า "ตราบไคที่นักการเมืองยังเป็นผู้เจรจาปัญหาสันติภาพ ตรานั้นสงคราม ก็ยังจะต้องมีอยู่..."⁴

เมื่อหันมาพิจารณาในด้านประชาชนบ้าง สคเห็นว่าประชาชนมีประสบการณ์กับ การถูกปกครองโดยชนกลุ่มน้อย หรือรัฐบาล หรือนักการเมืองมาโดยตลอด ประชาชน ถูกชักจูง ให้คล้อยตาม และหลงเชื่อนักการเมือง ถูกปลุกปั่นจากนักการเมืองและกลายเป็น ทาสของนักการเมือง ทำให้ประชาชนทั่วโลกหมดโอกาสจะทำความเข้าใจกัน ซาก ความเห็นอกเห็นใจกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อประชาชนมีชนบทรรมนิยมประเพณีที่ แตกต่างกัน มิได้มีการสื่อสารติดต่อสัมพันธ์กัน ก็ยิ่งจะเป็นการยากที่จะทำให้ประชาชน เข้าใจกันได้ ประชาชนจึงตกเป็นเหยื่อของการโฆษณาชวนเชื่อของนักการเมืองได้ง่าย

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 32.

² เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

⁴ "บาร์บารา" (นามแฝง), "สิ่งที่ถูกเสียไม่ทำ," ปิยมิตร 4 (2 ธันวาคม 2494), หน้า 27.

ทำให้ประชาชนกลายเป็นเครื่องมือของนักการเมือง ในการดำเนินนโยบายทางการเมือง เพื่อผลประโยชน์ของนักการเมืองอันเป็นผลให้เกิดความแตกแยกระหว่างประชาชนทั่วโลก เพราะการยุบตัวของนักการเมือง ซึ่งจะนำไปสู่ความขัดแย้งและเกิดสงครามได้ในที่สุด ดังที่สคกกล่าวไว้ว่า "...ความเป็นจริงแล้ว ราชนครถูกปกครอง ถูกบังคับโดยกฎ และประเพณีที่ยินยอมและทำตามผู้ปกครอง ถูกชักชวนให้เคลิบเคลิ้มลืมหืมตาโดยอิทธิพลของจิตใจแห่งการจับกลุ่มในลักษณะเช่นนี้ ราชนครจึงเกิดความสำนึกได้ยากกว่าคนเป็นทำสของ คนพวกหนึ่ง คือนักการเมืองหรือนักปกครองและคนอาจจะตายตามคำเรียกร้องของคนเหล่านั้นได้เสมอ โดยที่ปล่อยตัวให้เคลิบเคลิ้มภายใต้อำนาจของจิตใจแห่งคนจับกลุ่มนั้น โดยเหตุนี้ราชนครจึงกลายเป็นทาสของนักการเมืองไปโดยไม่รู้ตัว และโดยเหตุนี้เองราชนครของโลกจึงจับอาวุธฆ่าฟันกัน ทั้ง ๆ ที่ไม่เคยมีเหตุโกรธเคืองกันเลย... การเป็นทาสของนักการเมืองหรือนักปกครองได้เป็นมูลเหตุให้ราชนครทั่วโลกหมกโกลาสจะเข้าใจกัน และเห็นใจกันได้ ราชนครได้กลายเป็นเครื่องมือของนักการเมืองในการดำเนินนโยบายการเมือง ...การแตกแยกของราชนครทั่วโลก เพราะการยุบตัวของนักการเมืองได้ทำให้รากฐานของสันติภาพสันติสุขเหินอยู่ตลอดเวลา ยิ่งราชนครแต่ละกลุ่มมีขนบธรรมเนียมประเพณีของเขาเอง ต่างคนต่างอยู่ มิได้มีการสัมพันธ์ติดต่อกันอย่างใกล้ชิด การเข้าใจกันก็ย่อมเป็นไปได้ยาก เพราะฉะนั้นจึงตกเป็นเหยื่อของการโฆษณาของนักการเมืองได้ง่าย นั้นหมายถึงสงคราม ซึ่งราชนครเข้าเช่นฆ่าราชนครทั้ง ๆ ที่ไม่รู้แจ้งเห็นจริง ว่าเหตุใดเขาจึงต้องทิ้งลูกเมียของเขาไปฆ่ากัน..."¹ จากความคิดของสคกดังกล่าวมาแล้วข้างต้น สคกจึงสรุปว่า "สงครามไม่ได้เกิดจากราชนคร แต่เกิดจากรัฐบาล หรือผู้ครองอำนาจ ความจริงอันนี้ไม่เปลี่ยนแปลง ข้าพเจ้ากล่าวยืนยันว่า ราชนครไม่ต้องการสงคราม (ยกเว้นราชนครที่ถูกบั่นทอน หรือถูกรอบงำด้วยอำนาจ) แต่ทำไมสงครามจึงจะต้องเกิดอีก? คอบว่านั่นเป็นเรื่องของผู้ครองอำนาจ แล้วแต่ผู้ครองอำนาจจงการไป"² สคกจึงพิจารณา

¹ "บาร์บารา" (นามแฝง), "โรคบ้าที่รักษาไม่หาย," ปิยมิตร 4 (25 กรกฎาคม 2493), หน้า 3, 36.

² "บาร์บารา" (นามแฝง), "สงครามโลกครั้งที่ 3," นุญนาย 1 (27 มีนาคม 2491), หน้า 14.

สภาพของสันติภาพในปัจจุบันว่าเป็นสันติภาพจอมปลอม เป็นสันติภาพของนักการเมือง
 สกมีความเห็นวามนุษยชาติจะต้องเผชิญหน้ากับสงครามโลกครั้งที่ 3 อย่างแน่นอนในไม่
 ช้าก็เร็ว เพราะสันติภาพขององค์การสหประชาชาติมีรากฐานไม่มั่นคง ทั้งนี้เพราะเป็น
 สันติภาพที่อยู่ท่ามกลางของความขัดแย้งระหว่างลัทธิทุนนิยมและลัทธิคอมมิวนิสต์ กังที่สก
 กล่าวว่า "ข้าพเจ้าเชื่อว่าโฉมหน้าของมนุษยชาติกำลังบ้ายไปทางสงคราม สงคราม
 โลกครั้งที่ 3... สันติภาพขององค์การสหประชาชาติมีรากฐานเหมือนตั้งอยู่บนพื้นทราย
 ทั้งนี้เพราะเป็นสันติภาพที่สร้างขึ้นจากเวทีของการต่อสู้ระหว่าง ลัทธิคอมมิวนิสต์กับลัทธิ
 นายทุน เมื่อยี่สิบปีก่อนเขาได้สร้างสันติภาพด้วยการกวาดล้างผู้แพ้ไม่ให้ลุกขึ้นมาทำลาย
 โลกได้อีก แต่แม้กระนั้นก็ยังรักษาสันติภาพไว้ไม่ได้ ก็ในบัดนี้สันติภาพของเราได้สร้าง
 ขึ้นเหนือเวทีของการต่อสู้ระหว่างสองลัทธิใหญ่ ในรูปการ เช่นนี้โลกจะรักษาสันติภาพไว้
 อย่างไร ? สงครามโลกครั้งที่ 3 จะเกิดแน่นอน มันเป็นเรื่องของเวลาเท่านั้น" ¹
 เพราะฉะนั้นสันติภาพที่เป็นอยู่ในขณะนี้หาใช่สันติภาพถาวรไม่ สันติภาพดังกล่าวจึงเป็น
 เพียง กลไกทางการเมืองเพื่อหาคะแนนนิยมของนักการเมืองในลัทธิทุนนิยมและลัทธิ
 คอมมิวนิสต์เท่านั้น ² สันติภาพที่เกิดขึ้นจึงเป็นเพียงละครการเมืองฉากหนึ่ง ซึ่งซ่อนไว้
 ด้วยความขัดแย้งระหว่างลัทธิทุนนิยมและลัทธิคอมมิวนิสต์ อันจะนำไปสู่สงครามโลกครั้ง
 ที่ 3 อันเป็นสงครามที่จะล้างเผ่าพันธุ์ของมนุษยชาติเพราะความร้ายแรงของอาวุธปรมาณู

อย่างไรก็ตาม สกเห็นว่ามิทางออกในการแก้ปัญหาสงครามอยู่โดยสกกล่าวว่า
 "การระงับสงครามหรือสันติภาพถาวรจะเกิดได้ก็ต่อเมื่อมนุษย์ทุกชาติได้เข้าใจว่าสงคราม
 คือการกินแรงที่ป่าเถื่อนที่สุด การโต้เถียงที่โหดประทุษและสัญญาสันติภาพ ตลอดจนสัญญา
 รวมกลุ่มหรือสัญญาไมรบจะไม่ทำให้โลกสิ้นสงครามได้เลย สงครามจะหมดไปจากโลกก็

¹ "บาร์บารา" (นามแฝง), "สันติภาพแวมไพร์ ไซลด์กับสันติภาพสหประชาชาติ,"

อุยฉาย 2 (17 กรกฎาคม 2491), หน้า 15.

² สก กุรมะโรหิต, ที่ว่าสันติภาพคืออย่างไร (พระนคร : โรงพิมพ์อักษรนิติ, 2492), คำนำ หน้า ก.

เพราะราษฎรรู้จักค่าแห่งแรงงานของเขาไม่ใช่เพราะนักการเมืองลึนยาว ๆ ไม่ก็คนไป
 นิ่งพุก-พุก-พุกจนน้ำลายเป็นฟองที่โต๊ะไม้โอ๊ค..."¹ และการจะให้คนรู้จักค่าของแรงงาน
 ใดก็ต้องใช้หลักการสหกรณ์) ดังนั้น สกมีความเห็นว่าทางที่จะระงับสงครามไว้ได้ก็คือ
 วิธีสหกรณ์ซึ่งจะเป็นวิธีเดียวเท่านั้น ดังที่สกกล่าวว่า "เดี๋ยวนี้โลกกำลังจะเกิดสงคราม
 อีก มนุษย์ไม่กี่คนกำลังวิถจริตกันอีก เขากำลังจะส่งราษฎรไปฆ่ากันอีก เราราษฎร
 ของโลกสองพันล้านคนจะทำอย่างไร? ที่พึ่งของเราคืออะไร? ตอบว่า สหกรณ์
 คือสิ่งเดียวและสิ่งเดียวเท่านั้น ...ที่เราจะพึ่งได้"² ทั้งนี้เป็นเพราะสกเห็นว่า "ลัทธิ
 สหกรณ์สอนให้มนุษย์รู้จักค่าของแรงงาน และไม่กินแรงซึ่งกันและกัน เมื่อมนุษย์รู้จักค่า
 ของแรงงาน เขาก็จะไม่ยอมทุ่มเทแรงงานลงไปในงานสร้างอาวุธซึ่งเป็นโรงงาน
 ฆ่าคนที่มีแต่บาปอันคำซ้ำ และเขาก็จะไม่ยอมทุ่มเทแรงงานลงไปในงานฆ่าคน กระทำ
 การฆ่าฟันกันเพื่อชนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่งจะได้มีชีวิตอยู่ต่อไป ด้วยความเกษมสำราญ"³ ดังนั้น
 สกจึงมีความเห็นว่าเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่รัฐบาลต่าง ๆ ตลอดจนองค์กรระหว่างประเทศ
 เช่น สหประชาชาติจะนำเอาการสหกรณ์มาใช้ซึ่งจะทำให้โลกเป็นโลกสหกรณ์ และเมื่อนั้น
 สันติภาพก็จะเกิดขึ้นจริงได้ ดังจะเห็นได้จากที่สกกล่าวว่า "...สหประชาชาติควรตั้ง
 เป้าหมายอันยิ่งใหญ่ขึ้นเสีย ณ บัดนี้เพื่อประกันความล้มเหลวของคนมิให้เกิดขึ้นอย่างที่ได้
 เกิดแล้วในกรณีของสันนิบาตประชาชาติ เป้าหมายอันใหญ่นี้ก็คือการสร้างแนวสหกรณ์
 ขึ้นในส่วนต่าง ๆ ของโลก เพื่อทำโลกอนาคตให้เป็นโลกสหกรณ์ แนวสหกรณ์จะช่วยแก้
 ปัญหาข้อใจที่มีอยู่ในระบอบนายทุน คือ ปัญหาการชุกครึบ และการกินแรง และแนวสหกรณ์

¹ "บาร์บารา" (นามแฝง), "เมืองสหกรณ์" ปิยมิตร 8 (18 กรกฎาคม 2497), หน้า 6.

² "บาร์บารา" (นามแฝง), "เมืองสหกรณ์," ปิยมิตร 8 (18 กรกฎาคม 2497), หน้า 4.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

จะช่วยแก้ปัญหาของใจที่มีอยู่ในระบอบคอมมิวนิสต์ คือ ปัญหาหาแรงงาน ซึ่งเป็นภารกิจ
 แรงที่กระทำโดยชนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่งที่อ้างรัฐเป็นจุดหมายปลายทางซึ่งไกลจนเกินที่จะมอง
 เห็นได้ และจะช่วยอุ้มชูสิทธิแห่งการครองชีพของสามัญชนทุกชาติทุกชั้นทุกวรรณะให้ดำรง
 อยู่ในความชอบธรรม สันติสุขก็คงจะเกิดแก่ชาตินุสมัยและสันติภาพก็คงจะดำรงอยู่ได้" ¹
 ทั้งนี้ก็เพราะว่าเมื่อใช้การสหกรณ์แล้วสหกรณ์จะทำให้ประชาชนทั่วโลกสามารถรวมตัวกัน
 ในลักษณะการที่สละเรียกว่า "แนวราษฎร" ² ซึ่งจะเป็นการรวมตัวกันของประชาชนโดย
 ไม่จำกัดชาติ ชั้น ภาษา ศาสนา เพศ หรือลัทธิประเพณีใด ๆ แนวราษฎรนี้ไม่ใช่แนวการ
 เมือง ไม่มีลัทธิการเมือง และไม่ใช้พรรคการเมือง แต่เป็นการรวมกลุ่มของประชาชน
 ทั่วโลกให้เป็นปึกแผ่นแน่นหนาเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อประชาชน
 ได้รับความศึกษา การศึกษาคือสื่อสาร ก็จะทำให้ประชาชนมีความเข้าใจกัน เห็นอกเห็นใจ
 กัน ³ สละความเห็นแก่ตัว มีความรักในมนุษยชาติเพราะมีความเห็นร่วมกันว่า "ชาติ
 มนุษย์อยู่เหนือชาติทั้งปวง" ⁴ ทำให้แนวราษฎรนี้ไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลของนักการเมืองใด ๆ
 หรือลัทธิการเมืองใด ๆ ทั้งสิ้น อุดมคติของแนวราษฎรก็คือความตั้งใจที่จะต่อต้านการทำ
 สงคราม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือว่าราษฎรทั่วโลกเมื่อสามารถรวมตัวกันเป็นกลุ่มได้แล้ว
 ก็จะพากันคัดค้านการทำสงครามอย่างเด็ดขาดอันจะยังผลให้เกิดสันติภาพได้ ดังที่สค
 กล่าวว่า "...ข้าพเจ้าแน่ใจว่าวันที่ราษฎรทุกชาติทุกภาษาลุกขึ้นเกินขอบวงระหัดการ
 คัดค้านสงคราม และไม่ยอมจับอาวุธเข้าฆ่าฟันกันเองวันนั้นโลกจะสวยและร่มเย็น" ⁵

¹ "บาร์บารา" (นามแฝง), "เมืองสหกรณ์," ปิยมิตร (15 สิงหาคม 2497),
 หน้า 48.

² สค. กุรมะโรหิต, ที่ว่าสันติภาพคืออย่างไร, คำนำ หน้า ๘.

³ สค. กุรมะโรหิต, เมื่อหิมะละลาย, หน้า 517-518.

⁴ "บาร์บารา" (นามแฝง), "ความเป็นกลาง," อุยฉาย 2 (28 สิงหาคม
 2491), หน้า 14.

⁵ สค. กุรมะโรหิต, ชบวนเสรีจีน (กรุงเทพฯ : เสริมวิทยบริการ, 2517),
 หน้า 21.

นอกจากนี้ แนวราชฎายัง เป็นแนวที่จะสร้างอุดมคติประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริงด้วย เมื่อทั่วโลกมีอุดมคติประชาธิปไตย ประชาชนก็ย่อมจะมีอำนาจและเมื่อนั้นคิมหาชนก็จะเจริญงอกงามกลายเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในอันที่จะผลักดันให้ระบอบการปกครอง เป็นไปในรูปเฉลี่ยความสมบูรณ์พูนสุขให้แก่ราชฎอย่างมากที่สุดในรูปการณเช่นนี้สมรรถภาพและประสิทธิภาพของ ระบอบประชาธิปไตยก็จะมีมากขึ้นและนั่นก็หมายความว่า การแก้ปัญหาเรื่องท้องโดยสันติวิธีโดยเสียงของประชาชน ย่อมได้รับความสำเร็จ ซึ่งหมายถึงความเพิ่มพูนของสันติสุขอันเป็นรากฐานของสันติภาพ¹ เพราะฉะนั้นสคจึงสรุปว่า "สันติภาพคือผลสุดท้ายแห่งการต่อสู้ แนวราชฎขึ้นทั่วโลก โดยไม่จำกัดชาติ ผิว ชั้น ศาสนา ประเพณี เพื่อสร้างสร รคคิมหาชนของโลกขึ้นสำหรับบังคับสังคมมนุษย์ให้อยู่ในระ เบบียบอันดีในอันที่จะเฉลี่ยความสุขและความพอใจอันเสรีให้แก่มนุษย์ทุกคนในปริมาณและคุณภาพที่ดีที่สุดและมากที่สุด"² หากกล่าวโดยสรุปสามารถกล่าวได้ว่า ทัศนะของสคในเชิงสภาพการเมืองระหว่างประเทศนั้นมีแนวคิดหลักอยู่ที่การ หลีก เลี่ยง สงครามและสร้างสันติภาพขึ้นในโลกนั่นเอง.

¹ สค กุรมะโรทิต, ที่ว่าสันติภาพคืออย่างไร, หน้า 350-351.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 363-364.